

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem öriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 42. szám

Cluj (Kolozsvár) 5632. sevai 23.

1922. február 23. Csütörtök

Elfizetési árak
Romániában
Égész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Negyedévre 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 bani

Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck

Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

Uj veszedelmek

Tizenhétmillió embert fojtogat Oroszországban az éhség. Minden hatalom között az éhség az egyetlen, amely a progresszió irányába hajtja retentó erejét. A háború csak tizenhétmilliót ölt meg, az éhség már tizenhétmilliót fenyeget. És minden hatalom között az éhség az egyetlen, amely nem ismeri el a békeszerződéseket. A nyugalom, a béke, a kulturához való visszakivánczolás neki csak fikció. Ujjáépítésekről, jövőtétéről, nemzetek talpraállításáról álmodnak az álmodók és csak szép, szines hazugságokat álmodnak. Hiába roszdásodnak már a tankok, hiába hallgatnak az ágyuk, az éhség nem akarja, hogy béke legyen.

Fritjof Nansen emberföltötti munkát végez, hogy ezt a tizenhétmillió embert, amelyet halálra ítelt az éhség, megmenthesse. Felrázó szózáttal fordul az emberiséghez és az emberiség fogvaolvagva megkaporog a diplomaták zöld asztala előtt és várja, hogy azok mit végeznek. És a diplomaták megmeztelenítik a világot, rámutatnak minden sebére, az ipar, a kereskedelem, a forgalom leromlására, a hitel megrendült szervezetre, az elhanyagolt valutára, az általános bizalmatlanságra és sok egyébre, ami Európa gazdasági életét megfertőzte és ami megakadályozza a gyógyulást. Csak éppen az éhségre nem mutatnak rá. Pedig egészen bizonyos, hogy az emberiségnek az éhség a legnagyobb ellensége és mindaddig, amíg tizenhétmillió embert éhség fenyeget, addig minden békedeklaráció üres fraíz és csupán minden expiació hazugság és minden világmenítő gondolat eretnokség, amely a dogmatikus emberszeretetet és magát a béke gondolatát is beszenyezi.

Még magára a háborúra is rácsfol ez a meglágyíthatlan közömbös-ség. A történelmi tradíciókat megcsufolja és megcsufolja az a szolidaritást is, amely szenvedélyes nemzeti önzéseket fegyverbe állított. Az emberiség szent nevében indították meg mindig a háborukat. Néha nem is milliók, csak tizezrek érdekében. De még e kevesek szenvedése is szentesítette a tömegmészárlást. A járomgyűlölők legnemesebb ideáljukat áldozták fel és szövököztek a halállal a szenvedés és az elnyomottság ellen. De lehet-e hinni a háborúba torkolló emberszereteten, lehet-e hinni a népek őszinteségében és józanságában, ha válogatnak az ellenségben és készek a felszabadulás ürügye alatt harcot kezdeni a tizezrekért, de meg se mozdulnak, mikor tizenhétmillió ember ellen az éhség indított ító hadjáratot? A boxer-lázadás nem milliókat fenyegetett, csak alig néhány százat, mégis egész Európa megágaskodott, hogy a veszedelmet elhárítsa. Tizenhétmillió embertől miért nem akarják elhárítani a halálos veszedelmet. Ugy lát-szik: a kulturvilág csak magához méltó ellenséggel mérí össze a fegyverét. Csak olyanval, akinek ágyut szegezhet. Ha az éhség nem személytelen veszedelem volna, ha azt a tizenhétmillió orosz kizgiz, vagy tatár fenyegetné, akkor Európa mindjárt rátalálna a lelkiismeretére. De mit kezdjen az éhséggel? Európa lángelméi még nem találtak fel azt az ágyut, amely kenyeret szór ki magából és ha feltalálták volna, akkor még inkább nem üzenne háborút

az orosz éhségnek, mert ágyugolyót annyit ad, amennyi kell, de kenyeret azt nem könnyen ad.

Nansen éhezzi meg fognak halni és ez lesz talán a világtörténelem legnagyobb tragédiája. Ez lenne, ha a halál megállna az orosz határon. De nem áll meg. Az éhség nem harcol egyedül és nem áll meg ott, ahonnan kirohadt. Az éhség jól eltanulta az emberek háborus tudományát és szövöközésekkel gyarapítja erejét. Az éhség összeszövetkezett a betegséggel és a betegség nem gyökerezi le magát az orosz steppék sívó homokjába. Az orosz éhség járványveszedelmeket bontott ki magából és azok megindultak már, hogy beáradjanak Európába.

Balkán-antant készül

Sándor király és Marioara hercegnő eljegyzése. Pasics miniszterelnök és Nincsiés külügyminiszter a szerb-román viszonyról, a kisantról és Génúáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap számunkban az Uj Kelet foglalkozott Sándor király bukaresti útjával és megemlítette, hogy a jugoszláv sajtó politikai kommentárjaiban fontos eseménynek mondja a dolgot. Pasics utjának külpolitikai célja is van: meg kell állapítani a kisantról magatartását a génúai konferenciával szemben. Mára kezd kibontakozni a királyi kézfogó politikai jelentősége. Jugoszláv részről egyszerre két nyilatkozat is elhangzott. Pasics miniszterelnök és Nincsiés külügyminiszter nyilatkozik. Pasics az új házasságot azt várja, hogy a román és a szerb nép között a kötelékek szorosabbá válnak. A kisantról azt mondja, hogy a béke biztosítására hozták létre, mert a sokat szenvedett szerb nép nem akar többé háboruszkodni. Aki Pasics államférfiúi kvalitásait ismeri, tudja, hogy ezek mögött a szürke szavak mögött figyelmeztetés van Bulgária, Olaszország és Magyarország felé. Nincsiés külügyminiszter ugyanerről a kisantról azt mondja, hogy nem a diplomaták hozták össze, hanem az élet szükségéi. Az állítja, hogy a génúai konferencián politikai kérdéseket tárgyalni nem fognak. Ebben a mondatban benne van a kisantról óhaja, mert a kisantról Franciaországgal egyöntetűen azt az álláspontot valja, hogy Génúában nem tárgyalhatnak semmi olyat, ami a békeszerződéseket meghatadtná, vagy felborítaná.

A királyi kézfogóról és az ezt kísérő politikai megnyilatkozásokról az alábbi távirataink számolnak be:

Kenyér és só

Bukarest, február 21. Az eljegyzésről még a következő részleteket közlik: Miron Christea metropolita végezte az egyházi szertartást, a szokásos formulával.

— Isten szolgája Sándor király eljegyzti Isten szolgáját Marioara hercegnőt.

Ezt a formulát háromszor ismételték régi szlaven nyelven, ősi szerb szokás szerint. Azután a metropolita egy selyem kendővel bekötötte a jegyesek szeméit, mire ezek kezét szorították.

Ezután az ősi szerb szokás szerint Szerbiából hozott lisztből készült ünnepi kalácsot a főpap borral és sóval felszentelte, kérve, hogy Isten adjon jó

Ezt a veszedelmet nem szabad lekicsinyelni. Európa népeit a háboru legyöngítette és régen nincs már meg az ellentálló képessége. A háboru amugy is felborította az emberiség fejlődésének törvényeit. A hatalomért való küzdelem elnyomta a létért való küzdelmet, amely a gyöngék elnyomásával segíti elő a szükséges kiválasztást. A háboru után az emberiségnek csak egy kötelessége lehet önmaga iránt: erőhoz juttatni az elgyöngült népfajtaikat. Ha igazán béket akar, akkor új háborút kell indítania: az éhség és a betegség ellen, amely dübörögve jön Oroszország felől. Megkezdődött végre Európa ezt a háborút?

termést Románia és Jugoszlávia népének. S e szavakkal fejezte be a szertartást:

— Miként a só elválaszthatatlan a kenyérről, ugy ne élhettek ti egymás nélkül.

A díszszemle

Bukarest, február 21. Ma délben 12 órakor volt a királyi palota előtt a nagy katonai parádé Sándor szerb király tiszteletére. A Calea Victoriein hatalmas tribünt emeltek, amelyen a királyi család nőtagjai és a miniszterek, valamint a vendégek nézték a felvonulást.

Ferdinánd és Sándor király, valamint Károly trónörökös lóháton várták az eldefilázó katonákat. Ferdinánd király saját ezrede élére állt és úgy vonult el a szerb király előtt. Mikor a kilencedik vadászrezd ke-rült sorra, Sándor király lovagolt az élre és ő vezette a Ferdinánd király előtt elvonuló csapatokat. A díszszemléi őrjási közönség nézte végig, amely lelkesen ünnepelte a királyt, a királyi családot és a jegyespárt.

Sándor király a szemléről hazatérve gyönyörű briliánsgyűrűt ajándékozott Marioara hercegnőnek. (RTI.)

Pohárköszöntők és gratulációk

Bukarest, február 22. A tegnapi esti udvari ebédén Ferdinánd király pohárköszöntőt mondott Sándor királyra, akit fiának nevezett. Poharát a két ország és a két dinasztia boldogságára emelte. Sándor király válaszában éltette Romániát és a két ország közötti elválaszthatatlan kötelékre mutatott rá, amely mindkét nép felvirágzását fogja elősegíteni.

Azután koncert volt, amelyen kétszáz meghívott vendég vett részt. Sándor király ma fogadta a diplomáciai kar gratulációit. Az ünnepélyes fogadás a trónteremben volt, ahol jelen voltak a király, a királyné, a jegyespár, Ileana hercegnő, Károly trónörökös és valamennyi meghatalmazott miniszter, akik egymásután fejezték ki kormányaik nevében szerencsekívánataikat.

Bratianu miniszterelnök tegnap ebédet adott Pasics és Nincsiés tiszteletére, amelyen a szerb vendégek és a kormány tagjai vettek részt.

Ma este az Operában diszlocadás lesz, amelyen a királyi család és a meghívott vendégek vesznek részt. Szerda délután Take Joneseu teát ad Sándor király tiszteletére, ame-

lyen résztvesznek: Marmaggi pápai muncius, a diplomáciai kar és több előkelő személyiség. A teán a kormány tagjai nem lesznek jelen. Marioara hercegnő udvarhölgyévé Cantemir kisasszonyt nevezték ki, aki Belgrádba is vele fog menni.

A meghatott Pasics

Bukarest, február 21. A „Lupta” mai számában interjú közöl Pasics szerb miniszterelnöktől. Az ősz államférfiu nagyon meghatottnak érezte magát a lelkes ovációktól, amelyben királyával együtt része volt.

— Az új házasság — mondotta — csak meg fogja erősíteni ama kötelékeket, amelyek a két nép között mindig fennállottak. A két nép közötti viszony mindig békés volt, érdekeik annyira közösek voltak, hogy emberemlékezet óta nem viseltek egymás ellen háborút. Ez az érdeklő-zőség ma még fokozatosabban fennáll.

— Jugoszlávia örömmel és szeretettel várja új királynőjét.

— Ami a kisantról illeti, azt a béke garantálására hozták létre. A szerb kormány politikájának főelve a Balkán békejének legmesszebbmenő biztosítása, hogy a sokat szenvedett szerb nép a békés fejlődés útjára léphessen. (R. T. I.)

Nincsiés az orosz kérdérről

Bukarest, február 21. Az „Adeverul” munkatársa meginterjúvolta Nincsiés jugoszláv külügyminisztert, aki a kisantról céljait fejtegette, megállapítva, hogy a kisantról nem a diplomaták kombinációi, hanem életbevágó szükségszerűségek hozták létre.

A génúai konferenciára vonatkozólag kijelentette, hogy ott nem fognak politikai kérdéseket tárgyalni. A konferencia eszméje jó, de ha kellő előkészület nélkül nyitnak meg, nem biztat sikerel.

Az „Adeverul” munkatársa megmutatta a külügyminiszternek Karahannak a Rador részére adott interjúját, amelyet Nincsiés nagy érdeklődéssel olvasott át. Ezzel kapcsolatban az orosz kérdérről is nyilatkozott.

— Ambár emberi szempontból — mondotta — teljesen érthető, hogy a szerbek a menekült oroszoknak és Wrangel katonáinak menedéket nyújtottak, Jugoszlávia sohasem fog beavatkozni Oroszország belügyeibe. Nagy sajnálattal nézték végig a lengyel-orosz háborút, mert Jugoszláviát mindkét néphez ősi és mély szimpátia fűzi.

— Jugoszlávia ezt a politikai irányát továbbra is megtartja.

Szerb-román-görög antant

Bukarest, február 22. Bratianu miniszterelnök a kormány tagjaival, továbbá Pasics és Nincsiés szerb miniszterekkel tegnap este hosszabb értekezletet tartott, amely a két állam balkáni politikájáról és a génúai konferencián tanusítandó magatartásával foglalkozott.

A román és jugoszláv miniszterközi konferenciát ma folytatták. Biztosra veszik, hogy Görögország is hozzájárul a megállapodásokhoz. Pasics holnap visszautazik Belgrádba. (Rador.)

Olasz kölesönt kap Ausztria

Bécs, február 22. Az olasz kormány 70 millió lira kölesönt ad Ausztriának. Az olasz és francia kormányok elhatározták, hogy nem küldenek ellenőröket a kölesön hova-fordításának ellenőrzésére, mert ez csak a kölesönt drágáná.

szik.
selekszik,
magamhoz tér-
elekedett ura-
ntra és miért
ba.
lutazni, öre-
türelem kell
ra zsidós-
an dohányoz-
szóltam.
n kineset az
ember klássa
el kaparásza
és az ember
ra és magy a
godtan tovább
máskor oda-
megkérdeztem:
ságod, miért
a. Azt a pár
ni.
zsidók — fo-
mindent lehet
gazdag nép
nép. Az egész
zsidó nének,
fengyel, de ez
mint a zsidó,
t — ez a két
egész világot
szetek fel fog-
polyák és az

ora Rt.
legességelt.
raít. Szesz
24

különfele
kben
grendelés,
minden
nk 1297
er & Co.
Gal. Vict.
lef. 1-49.

ZEL
vasúzet
SVAR.
lef. 10-49.

gelem!
3136-I

aszat
omatok és
készítését,
osást, ma-
n.
den szín-
kozme-
kaphatók.

uliska
udvarban.

és Tsai
1220
a lancu
14. sz.
aktár,
ó telep.
törköly-
likör- és
Bornagy-

A ruszin pártvezérek harca

Napfényre kerülnek a csatlakozás előzményei

Az Uj Kelet tudósítójától

A ruszinszkói lapok már hetek óta nagy cikkeket foglalkoznak azzal az elkeseredett küzdelemmel, amely a ruszin pártvezérek között dúl. Egy ilyen cikkben az Ungváron megjelenő „Kárpáti Futár“ élesen megtámadja dr. Brasesajkó Gyulát és dr. Brasesajkó Mihályt, akiket azzal vádol, hogy a román megszállás alatt memorandummal fordultak Mihali román prefektushoz és felajánlották Máramaros, Ugocea és Bereg megye ruszinlakta területeit annak fejében, ha a román kormány Brasesajkó Gyulát nevezi ki kormányzóknak.

A cikk miatt a Brasesajkó testvérek sajtóperet indítottak a „Kárpáti Futár“ ellen és nyilatkozatot tettek közre a többi lapokban amelyből élénk fény derül azokra az állapotokra, amelyek Ruszinszkóba az utolsó években dúltak. Ebben a nyilatkozatban elmondják Brasesajkóék, hogy az októberforradalom alatt tisztán abból a célból, hogy a zavargásoknak elejét vegyék, olyan propagandát fejtettek ki, hogy a ruszin néppel valamelyik szláv államhoz kell csatlakoznia. A huszti nagygyűlésen el is határozták, hogy Ukrajnához csatlakoznak. Megalkotották a ruszin Nemzeti Tanácsot, amelynek az egyik Brasesajkó fivér lett az elnöke.

A kommun alatt Stefan Ágoston ruszinszkói népbiztos elrendelte a Brasesajkó testvérek letartóztatását, amit csak azért nem hajtottak végre, mert félték a nép bosszújától. Ezzel szemben kötelezték Brasesajkó Gyulát, hogy vállalja el a direktórium elnökségét. Elmondta azután, hogy a románok bevonulása után első sorban az ő lakását dúlták fel és mintegy 100 ezer korona kárt okoztak neki. Őt halálra keresték, úgy, hogy el kellett menekülnie Dolhára, ahonnan Ukrajnába akart menni, de a nagy hó a hegyek közt lehetetlenné tette az átjutást. A családja a románoknál salvus conductust eszközölt ki számára, amivel hazament Husztra, ahol azonban az irásos ígéret dacára letartóztatták a románok.

A román katonai parancsnok halálra ítélte Brasesajkó Gyulát azon a címen, hogy a románok ellen izgatott és boiseviki vezér volt. Nagynehezen annyit sikerült elérnie, hogy szüroynyok közt elvitték Máramarosra, ahol a generális feloldotta a halálos ítéletet, mivel a kihallgatott tanúk igazolták, hogy ő csak a nép akaratát igyekezett keresztülvinni és hogy ruszin nemzeti és demokratikus érzelmi. A tábornok a halálos ítéletet internálással változtatta át.

Junius 30-án a máramaroszi román főispán maga elé vitette. Ott a főispán azt követelte tőle, hogy a ruszin nép nevében állítson ki nyilatkozatot, hogy Máramaros ruszin népe Romániához kíván csatlakozni. Erre Brasesajkó kijelentette, hogy ő nyilatkozatot nem adhat, mert erre neki megbízása nincs, de különben is ellenkezik a nép hangulatával. A főispán további követeléseire írásban közölte vele, hogy a ruszin nép akaratát az, hogy valamelyik szláv néphez csatlakozjon. Az egész idő alatt, amíg Ruszinszkó hovatartozásának kérdése el nem dőlt, a Brasesajkó testvérek élete a meghurcoltatások sorozata volt. Többször letartóztatták, az élete is veszélybe forgott, de soha még a kényszernek sem engedett, amikor arról volt szó, hogy propagandát csináljon a Romániához való csatlakozás mellett.

Nyilatkozata végén hangsúlyozta Brasesajkó, hogy a bíróság előtt minden állítását hiteles okmányokkal fogja igazolni.

— Elnapolták a kommunista pert. Bukarestből jelentik: A kommunisták perének mai tárgyalását a megnyitás után az udvari ünnepekre való tekintettel elnapolták.

Egységes ellenzék

szervez Jorga az új parlamenti harcokra

A királyi elfegyvés nem befolyásolja a bánati kérdést

Az Uj Kelet tudósítójától

A pártok a fejedelmi elfegyvést is a választási agitáció céljára használják fel. Az ellenzéki lapok igyekeznek a lehetőség szerint megbontani azt a szoros köteléket, amely a kormányt az udvarhoz fűzi és első sorban a szerb politikai körök bizalmatlanságát akarják felkelteni Bratianuval szemben. Ezért hosszú cikkeket foglalkoznak a bánati kérdéssel és felelevenítik Bratianuék régebbi álláspontját, amely a mai szerb Bánátot is követeli. Az „Aurora“ azt is megemlíti, hogy a szerb király Bukarestbe érkezése alkalmával, bár az összes középületeken a román zászló mellé a szerb lobogót is kitésték, csak a liberálisok klubhelyiségének és a „Viitorul“ szerkesztőségének ablakában volt egyedül a román zászló látható.

— Szimbólum volt ez, — írja a lap — a liberálisok tüntettek az új családi kötelék ellen. Bratianu nem adta fel régi álláspontját és a fejedelmi házasság megkötésével távolról sem tartja elintéztnek a bánati kérdést. Az elfegyvés külpolitikai kihatásával foglalkozva, a liberális „Viitorul“ a következőket írja:

— „... És bár azok az idők, amikor a királyi házak kötelékei a nemzetek történelmét is megváltoztatták, elmúltak, az érzelmeik és a szívélyes viszony, amely a két szomszédos országot összefűzi, örökre fennmaradnak.“

Az ellenzék a „Viitorul“ frázisát úgy értelmezi, hogy a kormány a Bánát kérdésében ezután is megfogja őrizni felfogását, mert a mai időköt nem tartja alkalmasoknak, hogy a dinasztia rokoni érzelmeinek az ország területi érdekeit feláldozza.

Az ellenzék meghívásának mellőzését az elfegyzési ünnepekről a politikai klubokban még mindig élénken kommentálják. Kiderült, hogy Jorga sem kapott meghívást, bár kijelentette, hogy amennyiben meghívják, megjelenik az udvarnál. A kormány lapjai azt írják, hogy az elfegyvés szigorúan családi jellegű volt és nem volt semmilyen politikai jelentősége. Ezért tartották fölöslegesnek az ellenzék meghívását. Az ellenzék sajtója viszont megállapítja, hogy ebben az esetben a kormány sem kellett volna hivatalos meghívót küldeni és nem volt politikai a meghívás tényével oly élesen kifejezésre juttatni az uralkodó és a liberális párt közötti szoros viszonyt.

Az utolsó napokban az ellenzéki pártok között új

fúziós és paktumtárgyalások indultak meg.

Még a parlament megnyitása előtt létre akarják hozni az ellenzéki blokkot, hogy Bratianuval szemben eredményesebben vehessék fel a küzdelmet. Jorga és Take Jonescu már a választások kiírásakor blokkba tö-

mörültek és most tárgyalásokat folytatnak a nemzeti párttal is, hogy ezt az ellenzéki szövetséget kibővítsék. Az „Aurora“ szerint a tárgyalások során egységes párt-terve is felmerült. A nemzeti párt a terv elől nem zárkózott el és úgy tudják, hogy Jorgának sikerülni fog az egységes ellenzéki frontot megteremténi. A liberális párt is közeledést keresett az erdélyi nemzeti párthoz, de a viszony a két párt között a választási atrocitások következtében annyira elfajult, hogy a megfigyélés lehetősége teljesen elszűnt.

Olyan hírek is kerültek forgalomba, hogy a parasztpárt Averescu néppártjával hajlandó, ha nem fuzióra, de koalícióra lépni és ehhez az egyetülshöz Marghilomanék is csatlakoznának. Hivatalosan ezeket a híreket nem erősítették meg, bár tudni vélik, hogy a parasztpárt az erdélyi választásokra nemesak a nemzeti párttal, de a néppárt erdélyi csoportjával is megfigyelt. Azok a hírek nem valószínűk, amelyek Lupuékna a magyar néppárthoz való közeledéséről szólnak és ezt az aradi eseményekkel akarják bizonyítani.

Aradon tudvalevőleg Barabás Béla jelöltsége került előtérbe, de a magyarok később a választási listák hiányossága miatt eljuttették Barabás jelölését.

Az aradi kerületben dr. Lupu lépett fel képviselőnek

és megválasztását a liberális jelölttel szemben biztosra veszik. Az aradi nemzeti párt nem állít jelöltet, hanem Luput támogatja és Lupura szavaznak a magyar választók is. Lupu ellenjelöltje Aradon Vintila Bratianu pénzügyminiszter.

A szászok és a kormány viszonyáról

ma Bukarestből azt jelentik, hogy Brandseh Rudolf vezetésével küldöttség érkezett a fővárosba, hogy a kormány elé terjessze a szász néptanács kívánságait. Az „Adeverul“ azt írja, hogy ezek a kívánságok egészszükben teljesíthetők, de a liberális kormány aligha fogja elfogadni, mert ehhez több demokratikus érzés szükséges, mint amennyit a mai kormány képvisel.

— Autonomía az erdélyi vasutaknak. A kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy az erdélyi vasutaknak autonómiát fog adni. Erre a lépésre az a kényszerűség bírta a kormányt, hogy az erdélyi vasutak igazgatása és a tartományokba való bekapcsolása eddig nagy akadályokba ütközött. Az autonómia megfelelő egyéniséggel az élen, jó megoldás lenne a közlekedési ügyek károsából való kijutásra. Illetékes helyen nem tudnak ugyan biztosat még a kormány tervéről, de már majdnem befejezett dolog, hogy nagy vasuti vasuti reformok készülnek a választások után. A királyság hét üzletvezetőségét négyre csökkentik, Erdélyben pedig csak a kolozsvári és temesvári üzletvezetőség marad. Ha autonómia lesz Erdélyben, ez egyrészt a vasuti intézkedések meggyorsítását jelentené és a minisztériumnak sok részletmunka alól való felszabadulását.

Palesztinai hírek

Az Uj Kelet tudósítójától

A tel-avivi zsidó békebírák konferenciája. Jeruzsálemből táviratozza a J. C. B.: A tel-avivi zsidó békebírák január utolsó napjaiban konferenciára gyűltek össze. A konferencia elé terjesztett jelentés szerint az utolsó három hónapban száznyolcvanhét peres ügyben hozott ítéletet a zsidó békebírók. A konferencia elnöke, Jacobsohn jelentése kapesán kiemelte, hogy ez a szám elég bizonyíték arra, milyen nagy munkát végzett a zsidó békebírók. A konferencia elhatározta, hogy még az Aszefat-Hanivcharin összeülése előtt egybehívják az összes palesztinai zsidó békebírák konferenciáját és előkészítik a zsidó békebírók törvényes elismertetését.

Az Aszefat-Hanivcharin tanácskozása. Jeruzsálemből táviratozza: Az Aszefat-Hanivcharin elnöksége végleg elhatározta, hogy a palesztinai zsidó nemzeti gyűlés második ülését február hó 20-án megnyitja. Napirenden az általános költségvetés és a cionista ügyvezetőség jelentése mellett első sorban a nemzeti gyűlés házszabályainak megalkotása, a zsidó városi önkormányzatok törvénytervezete és az adóbehajtás rendszerének megállapítása van. A napirend letárgyalása után az Aszefat-Hanivcharin második ülészaka feloszlottnak jelenti ki magát és a legközelebbi ülészakra már az újabb választások alapján fog egybegyűlni a palesztinai zsidó nemzeti gyűlés.

Orvosi élet Palesztinában. Hivatalos statisztikai kimutatás szerint a zsidó orvosok száma Palesztinában az utóbbi két év során tetemesen növekedett 1911 évben összesen csak harmincöt zsidó orvos élt Palesztinában, míg most az 1922-iki statisztikai kimutatások szerint számuk elérte a százötvenet. A helyiség szerinti statisztikai kimutatásból kitűnik, hogy Jeruzsálemben negyvenhárom zsidó orvos van, akik közül huszonegyen tervekény részt vesznek a nemzeti mozgalomban, Jaffában negyvenhat zsidó orvos van, Judea többi részeiben tizenkilenc. Haifában és környékén tizenhét. A többi zsidó orvos a különböző kisebb zsidó gyarmatokon él.

Az első kertváros Palesztinában. Jeruzsálemből táviratozza a J. C. B.: Jaffától északra nyugatra a Jaffa—Sichem között vezetett országút mentén az egykori Seleme nevű arab falu helyén, melyet még a háború előtt vásárolt meg a Zsidó Nemzeti Alap, hozzáfértek az első palesztinai kertváros megépítéséhez. A zsidó munkások egyelőre az ültetvényi munkákkal és a talaj előkészítésével vannak elfoglalva, másrésztük barakkokat épít az ott dolgozó munkások részére. A monda szerint az a domb, melyen az új kertváros épül, azonos azzal a hellyel, melyen történelmi időkben a chasmonensok megverték Nikanor hadseregét.

Új országot a palesztinai zsidó kolóniák között. Jeruzsálemből táviratozza a J. C. B.: A zsidó kolóniákat összekötő kereskedelmi és országutak a építése tárgyában a palesztinai kormány következő hivatalos közleményt bocsátotta ki: Erre Jiszrael kereskedelmi léte már régóta nélkülözi a Gadera—Rechobot—Rison—Ló-Cion kolóniákat Jaffa—Jeruzsálem—Gaza—Latron helyiségekkel összekötő országutat. Ennek az országutak nagy jelentőségét már régen felismerte a palesztinai lakosság, azonban anyagi eszközök hiánya következtében nem lehetett az építéshez hozzákezdeni. Legutóbb a zsidó gyarmatosító bank ajánlatot tett a palesztinai kormánynak, hogy kedvező feltételek mellett kölcsönt nyújt az országút megépítésére. Ezek a feltételek a következők: A szobanforgó munkát kizárólag zsidó munkásokkal kell végeztetni. A szükséges kölcsönösszeget három esztendőre és kamatmentesen adja a zsidó gyarmatosító bank. Ezeknek a kedvező feltételeknek mérlegelésével a kormány elhatározta, hogy az ajánlatot elfogadta és a nagyjelentőségű kereskedelmi országút építését megkezdi. Az építést a palesztinai kormány közmunkaügyi titkársága vezeti.

— A magyar kormány el akarta adni Károlyi borát. Budapestről jelentik: Az osztrák kormány jegyzékét intézett a magyar kormányhoz, amelyben tiltakozik a királyi borok eladása miatt, tekintve, hogy azok a két állam közös tulajdonát képezik.

— Kommunista népgyűlés Ploestiben. Bukarestből jelentik: Ploestiben vasárnap a kommunisták nagy népgyűlést tartanak. A gyűlésen a kiszabadult vezérek közül is többen részt vesznek.

Sík

aki meg Drámai

A kolo tanácsa B megrázóan ma. Maris néma para gyermekgy gyalást reg meg az el parasztleán mindegy n emelvény megjelenik tanár, akin a kihallgat

Az elm és néma kinlódva Talán ne tolmácsra vonaglik a sikertelenül dlni. És korában a Egy este sietve igye ahol hegy utólrta a kapta és A nagy s gurult le Agyrzárkó vissza a

Ettől gyott em A szülei, tehernek és úgy is kilenc év dett meg A legény morult v csak tern rátságnak vége.

A sz következi pon Gri hogy sz viszatérte söt meg ségtől es tan és a sok lász

A sz lentést mire Ma gyermek tattak é van.

Az e — I megfonto azután r

A t döst. E kezett. mintha aztán h a hajáho hórögye

A b szony r meg, v gesíti a veti ma Nagysó padra é

ötem . megszű

Az dezni. előbbi ket hal Negrea dr., ne A ese gyanus olyan beavatlt halál.

A vonul ris An pillana hogy artikul

Ha izléses

nyomatványt akar, kérjen árajánlatot az

UJ KELET

nyomdájától

Cloj, (Kolozsvár) Str. Baron J. Pop (Brassai-utca) 10. sz. Telefon 879.

i hírek

Bekebirák konfe-
táviratozza a
sidó békebirák
konferenciára
erencia elé ter-
t az utolsó há-
levánhét peres
zsidó békebiró-
ke, Jacobsohn
ite, hogy ez a
ra, milyen nagy
békebiróság. A
hogy még az
szeszilése előtt
alesztinai zsidó
és előkészítik
k törvényes el-

rin tanácsko-
viratozzák: Az
léksége végleg
alesztinai zsidó
lésszákát febr.
bírenden az ál-
a eionista ügy-
tt elsősorban a
ának megalko-
nkormányzatok
bbehajtás rend-
an. A napirend
refat-Haniveha
felosztástnak
a legközelebbi
b választások
a palesztinai

ában. Hivatalos
a zsidó orvó-
utóbbi két év
1911 évben ösz-
orvos élt Pa-
22-iki statisztika-
ának elárta a
nti statisztikai
Jeruzsálemben
an, akik közül
vesznek a nem-
negyvenhat zsidó
iben tizenkilenc
enhet. A többi
ebb zsidó gyar-

Palesztinában.
a J. C. B.:
Jaffa—Sichem
ontán az egy-
falu helyén.
előtt vásárolt
ap, hozzáke-
nai kertváros
munkások egy-
akkal és a ta-
ak elfoglalva.
it az ott dol-
A monda sze-
az új kertvá-
helyel, me-
chasmonen-
adseregét.

mai zsidó koló-
táviratozza a
észekötő keres-
ése tárgyában a
kező hivatalos
re Jisraél ke-
néklülőzi a
Cion kolóniákat
tron helyiség-
Ennek az or-
már régen fel-
sság, azonban
etkezésben nem
zdeni. Legutóbb
ajánlatot tett a
gy kedvező fel-
az országút
ek a követke-
kizárólag zsidó
A szükséges
döre és kamat-
matosító bank-
mek mérlegelé-
hogy az aján-
ntőségű keres-
megkezd. Az
közmunakügyi

ny ei akarta
adapestről je-
ny jegyzéket
yhoz, amely-
orok eladása
a két állam
nyülés Ploes-
: Ploestiben
nagy nép-
ésen a kiszá-
többen részt-

**Siketnéma anya,
aki meggyilkolta gyermekét.
Drámai jelenet a törvény-
szék előtt.**

Az Uj Kelet tudósítójától.
A kolozsvári törvényszék büntető tanácsa Bohatel dr. elnöke alatt megrázóan érdekes tárgyalást tartott ma. Maris Anna, huszonegyéves siketnéma parasztleány állott a bíróság előtt, gyermekgyilkossággal vádolva. A tárgyalást reggel kilenc órakor nyitotta meg az elnök. Összetöporódott, néma parasztleány a vádlott és fásult, minden-
mindegy mozdulattal áll meg az elnöki emelvény előtt. Néhány pere múlva megjelenik egy siketnéma intézetbeli tanár, akinek segítségével megkezdtek a kihallgatást.

Az elnök kérdez, a tanár tolmácsol és néma kis parasztleány hörgöve, kinlódva beszélni akar. Nem megy. Talán nem meri a mondanivalóját tolmácsra bízni? Csak erőlködik, vonaglik a némaság keresztje alatt, de sikertelenül. Kénytelen jelekhez fordulni. És így mondja el, hogy tízéves korában az anyjával munkába járt ki. Egy estefelé a közeledő vihar elől sietve igyekeztek a faluba, de a határon, ahol hegyen kellett keresztül menni, utólte a vihar. Az anyja akkor ölbekapta és úgy igyekezett hazajutni vele. A nagy sietésbe azután elejtette és úgy gurult le a gyermek a hegy lábáig. Agrázakodást kapott és ebből maradt vissza a siketnémasága.

Ettől kezdve élete a magukra hagyott emberek hosszú tragédiája volt. A szülei, akik szegény emberek voltak, tehernek tudták a nyomorék gyermeket és úgy is bántak vele. És így tartott kilenc éven keresztül. Akkor ismerkedt meg Grigor Juon nevű legényvel. A legény volt az első, aki elnézte nyomorult voltát, aki foglalkozott vele és csak természetes, hogy a hosszú barátságának szerelmi viszony lett a vége.

A szerelmi viszonynak csakhamar következményei lettek. A kritikus napon Grigor Juon bement a faluba, hogy szülésznot vigyen ki, de mire vizatértek, a gyermek már megszületett, sőt meg is halt. Ott feküdt a gyenge-
ságtól eszméletlen anya mellett, halot-
tan és a nyaka körül gyanus horzsolá-
sok látszottak.

A szülészno kötelességszerűen jelentést tett az esetről a hatóságoknak, mire Maris Annát felgyógyulása után gyermekgyilkosság vádjá alatt letartóztatták és azóta vizsgálati fogságban van.

Az elnök felteszi a kérdést:
— Igaz-e, hogy a csecsemőt előre megfontolt szándékkal megölte és csak azután ment Grigor a szülésznoért?

A tanár jelekkel tolmácsolja a kérdést. Ezután borzalmas jelenet következett. Maris Anna vár egy pillanatig, mintha nem értette volna a kérdést, aztán hirtelen, mint aki megbolondult, a hajához kap, cibálni kezdi és őriítően hörgöve rázza magát.
— Nem... nem...

A bíróság feláll. Az őrjögő asz- szony rémes látvány. A tolmács hozzá megy, vigasztalni próbálja. Csak elmérgesíti a dolgot: Kapálózni kezd, leveti magát a földre. Beszéli szeretne. Nagysokára megnyugszik. Felül a padra és jelekkel mondja:
— Én nem öltem meg... Én nem öltem... Hiszen alig vártam, hogy megszülessen!

Az elnök nem meri tovább kérdezni. Fél, hogy megismétlődik az előbbi jelenet. Csak az orvosszakértőket hallgatják meg. Az orvosszakértők, Negrea dr. egyetemi tanár és Hosszu dr., nem tudnak pozitív választ adni. A csecsemő nyakán tényleg vannak gyanus horzsolások, de a fizikuma olyan gyenge volt, hogy minden beavatkozás nélkül is beálhatott a halál.

A bíróság ekkor határozathozatalra vonul vissza. Amíg benn vannak, Maris Anna reszketve ül a padon. Egy pillanatra felugrik s már úgy látszott, hogy megint rohama lesz, de ahelyett artikulátlanul és hosszan kacagni kez-

dett. Az is lehet, hogy sirni akart. A tolmács hozzá akart menni, de a lány intett, hogy maradjon.

Aztán kijött a bíróság és kihirdette az ítéletet. Maris Annát gyermekgyilkosság vétségében bűnösnek mondták ki és ezért négy hónapi fogságra ítélték. A büntetést azonban a vizsgálati fogságban töltött idővel ki-
töltöttnek vették.

Franciaország és Angora titkos szerződése az oroszok ellen

Lenin visszautasítja a francia kölesönt. Lengyelország és a kisantant eggyüttes konferenciája.
Az Uj Kelet tudósítójától.

Az angol-francia ellentétek mindmostanig nem vesztettek az élességükből. Az antantot egy lépéssel sem tudták közelebbvinni a megvalósuláshoz, mind a két fél konokul ragaszkodik a maga javaslataihoz. Nem lehetetlen, hogy az egész katonai konvenció terve meghusul, még mielőtt létrejöjné volna. Igen természetes, hogy Franciaországnak számolni kell ezzel az eshetőséggel és tekintve, hogy a németellenes agresszivitással felhagyni nem akar, fedeznie kell magát más oldalon. Ez a titka a franciák keleti politikájának és ez az indítéka a francia-orosz megegyezésnek is.

Akárhogy cáfolják, a dolog mögött nagyon sok a valószínűség, sőt az igazság. A tárgyalások tulkorán kerültek nyilvánosságra és ez kellemetlen mind a két félre. A francia kormány kénytelen volt több ízben cáfolni az egyezség híreit, kénytelen volt a kis antant felé és Lengyelország felé is. Oroszországnak nem kevésbé kellemetlen a korai nyilvánosság. Megirtuk, hogy a konvenció pusztá hirtelen milyen megdöbbenést keltett Németországban, ma már ennek a megdöbbenésnek megvan a maga keserű gyümölcse is. Berlińi diplomáciai körökből az a hír érkezik, hogy

a német-orosz tárgyalások meghusultak.

Kretinszky kísérlete, hogy ötmilliárd rubelt kölcsönt kapjon, nem sikerült. Igaz-e ez vagy sem, még megerősítésre szorul. Londonon át érkezett moszkvai jelentés Leninnek egy nyilatkozatát hozza. Lenin cáfol. A francia-orosz egyezség állítólag oly pontot is tartalmazott, amely Németországot kötelezte volna, hogy nyolcszázmillió aranymárkát fizessen ki Franciaország számlájára Oroszországnak. Lenin, aki politikailag többre becsüli a német szövetséget, mint a franciát, siet kijelenteni, hogy Oroszország sohasem fogadna el Franciaországtól olyan kölcsönt, amely Németországot terhelné meg, mert

az oroszok nem csatlakozhatnak a német nép kizsákmányolóihoz.

Leninnek ez a diplomáciai vágása két helyre szól: Párisnak és Berlinnek. Poincaré egyébként folytatja Franciaország kemalista politikáját, amit még Briand és Millerand kezdett. Egy ma érkezett berlińi távirat azt a szenzációt tárlja fel, hogy a francia-angorai egyezménynek van egy titkos pontja, amely azt mondja: hogy amennyiben Oroszország Lengyelországot vagy Romániát megtámadná, Kemal köteles Oroszország muzulmánlaktá vidékein lázadást szítani. Ezenkívül az angorai kormány Transkaukázusban is tartozik agitációt folytatni Szovjetország ellen. Ismerve a török nacionalisták viszonyát a bolsevikiekhez,

ez a titkos szerződés megiehető- sen meglepő.

Római távirat jelenti, hogy a Giolitti—Orlandó kabinetalakítás meghusult, mivel a katolikus néppárt ellene foglalt állást. Ujabbán Orlandó. De Nicola és Bonomi egyesült kormányáról beszélnek, amelyben Tittoni is belépne mint belügyminiszter. Más jelentés szerint a király állítólag már meg is bízta De Nicolát

a kabinetalakítással. A francia kormány ma jegyzéket intézett az olasz kormányhoz.

Poincaré kormánya amaz óhajtól vezéreltetve, hogy a génuai konferencia előmunkálatai a kellő alapos-
sággal készüljenek el, azt ajánlja, hogy halasszák el a március nyolcadiki dátumot. A francia szakértőknek legalább három hétre van szükségük munkájuk elvégzésére, kéri ennélfogva az olasz kormányt, hogy járuljon hozzá az elhalasztáshoz.

Poincaré most már nem három hónapot, csak három hetet óhaj.

A kisantant és Lengyelország képviselői különben tíz napmulva Belgrádban ülnek össze, hogy végkép megállapítsák magatartásukat a génuai konferencián. A szerb kormány bizottságot küldött ki, amely majd elmegy Génuába. A bizottság tagjai a külügy, a kereskedelmi, a pénzügy és a közlekedésügyi minisztériumok két-két delegátusa. A bizottság a konferencia programjait a következő kérdést fogja javaslatba hozni: Európa politikai konszolidációja, az államadósságok rendezése, a hitel és kereskedelem nemzetközi helyreállítása, a művészi és irodalmi tulajdonjog.

Hoover államtitkár a világválságról.

Az amerikaiak pesszimizmusát le kell fegyverezni. Amerika részt fog venni a segítőmunkában.
Az Uj Kelet tudósítójától

Az amerikai tüke fokozódó bizalmatlansággal figyel Európa gazdasági helyzetét és nem sok reményt fűz ahhoz a világszerte megindult erőfeszítéshez, amely a krízis megoldására irányul. Ez a pesszimizmus az amerikaiak előítéletében gyökerezik és a nagyobb átfogó elmék mindent elkövetnek, hogy jobb belátásra bírják Amerikát. Hoover államtitkár is ezek közé tartozik. Az előitéletes pesszimizmus leküzdésére cikket írt, amelyben az európai válságról való felfogását a következőkben foglalja össze:

Európa gazdasági helyreállítása szükség szerűen lassan halad előre. A gyógyulás folyamata sok akadályba ütközik, de lefolyása egyáltalán nem olyan sötét és kilátástalan, ahogyan azt sokan feltüntetik.

A béke megkötése óta a háborút vi- selt országok — az egy Oroszország kivételével — a szociális és politikai stabilitás tekintetében emelkedő fejlődést mutatnak és a mezőgazdaság, az ipar, a külkereskedelem és forgalom fokozatos megerősödése nyilvánvaló. Tartós rosszabbodás csak az állami pénzügyi területen tapasztalható. Sok országban a budget beteg és kiegyensúlyozatlan és ennek következtében növekedő infláció áll elő és ezzel egyidejűleg a hitel leromlása.

Az állami pénzügyi összeomlása alatt az egész világ kereskedelme szenved és ha ezt elég gyorsan meg nem állítjuk, akkor a világ szociális, politikai és ipari ujjaépítése problematikusá válik. E baj hatásait már Amerika is érzi, mert ezek nehezítik meg a gazdasági normálállapothoz való visszatérésünket.

A pénzügyi betegség legveszedelmesebb fészke: Németország. Németország

bukása, vagy talpraállása a reparációs fizetésekől függ. Ez azonban specifikusan európai kérdés, amelyet csak az érdekelte államok oldhatnak meg.

Mindenesetre remélni kell, hogy a reparációs tárgyalások során mégis csak megtaláljuk azt az egészséges bázist, amely nemcsak Németország gazdasági és politikai stabilitásának, de a szövetségesek érdekeinek biztosítására is szükséges. Ha ezt a bázist megtaláltuk, akkor a nemérdekelte államok is foglalkozhatnak majd az ujjaépítés problémájával. *Amerika népe részt fog venni a segítőmunkában, de csak abban az esetben, ha az a reparáció kérését egységes gazdasági alapon fogják megoldani, úgy hogy Amerika bizalommal tekinthet Európa jövője elé.*

Némely ország gazdasági helyzetétől eltekintve, biztatónak látom Európában a fejlődési lehetőségeket. A bolsevizmus veszedelme elmúlt és aközött a százötven-
millió ember között, aki eddig autokratikus kormányokat támogatót, a demokratikus irányzat szemmel láthatóan megerősödött.

A háborút befejeztnek tekinthetjük, jöllehet, hogy Törökország még háborus állapotban van. Oroszország felől nem fenyeget semmiféle katonai offenzíva. A tengerészeti erők lecsökkentése nem egészen kilátástalan. Az utolsó tizenkét hónapban a fegyver alatt álló legénység száma egy jó millióval lecsökkent.

Még a leggyöngébb országok népei is a termelés fokozására törekcsenek. A világ privát hitelszervezetei ki tudják elégíteni a nemzetközi kereskedelem és ipar igényét, de keveset segíthetnek azokon az országokon, amelyeket elgyöngített valutájuk devalvációja. Az árucserre és a forgalom mindenütt javulást mutat. Mesterséges barrikádok ugyan még most is megnehezítik a nemzetközi kereskedelmet, a gyógyulási folyamatot azonban nem állíthatják meg.

Mindent összegezve megállapíthatjuk, hogy a fejlődés mindenütt megindult és sok kilátás van arra, hogy jobb megértéssel a még meg nem oldott problémákat is rövid idő alatt legyűrhetjük.

Vilna csatlakozik Lengyelországhoz

Varsó, február 21. A vilnai parlament hétfői ülésén 26 szavazattal megszavazta azt a határozati javaslatot, hogy Vilna szakitson meg minden politikai és gazdasági összeköttetést Oroszországgal és proklamálja a lengyel köztársasághoz való csatlakozást. Érdekes az, hogy a képviselők között senki sem szavazott a javaslat ellen, hatan távolmaradtak a szavazástól.

Ujabb forradalom Portugáliában

Madrid, február 21. Spanyol hivatalos körök szerint Portugáliában ujából forradalmi mozgalom tört ki. Az elnök és a kormány tagjai elmenekültek Lisszabonból és katonaságot gyűjtenek, hogy a felkelőket leverjék. A polgárháború elkerülhetetlennek látszik. A forradalmat általános sztrájk előzte meg, mely után a tömeg kísérletet tett több fogoly kiszabadítására.

Central Buffet
Szinház után 1314
az elite közönség találkozó helge

Fränkel Emáuel és Klein Sámuel
Közmláru nagykereskedése
Cluj, Plata Vit. Mihaiu (v. Széché-
tér) 34. Dick ház. 1283

Dughagyma
nagyobb mennyiségben kapható
LEBOVITS ADOLF, terménykereskedőnél Caránsebes
(Krássó-Szörénymegye.) 3369-1

HIREK

— Vasuti összejövetel Kolozsvár és Nagyvárad között. Tegnap reggel négy órakor a Nagyváradról Kolozsvárra jövő személyvonat Sztána állomáson összejött egy mozgásban levő tehervonattal. A karamból folytán a két mozdony és nyolc személykocsi kisiklott. Husz utas sebesült meg, kik közül három egyén állapotja válságos. Kolozsvárról személyvonat érkezett a sebesültek és utasok elszállítására. A kiérkezett bizottság megállapította, hogy a szerencsétlenség a személyvonat vezetőjének hibájából történt, aki a tilosra állított szemafor dacára is berobogott a vonattal az állomásra.

— Ludendorff hazudott? Berlinből jelentik: Delbrick tanárnak szenzációs könyve jelent meg Ludendorff-ról, amelyben leírja, hogy a volt vezérkari főnök nem állott missziója magaslátán, a háború után irt könyveiben pedig igen sok hazugság van, amelyekkel a felelősséget akarta magáról nemzetére hárítani. A háború főbűnősei Ludendorff és Tirpitz, akik legtöbbet vétettek a német nép ellen.

— Einstein tanár az orosz éhezéért. Berlinből jelentik: Einstein Albert tanár a Márvány-palotában óriási közönség előtt előadást tartott az orosz éhezők érdekében. Einstein bevezetőjében vázolta azokat a köröket, amelyek a haladás ügyére hárulnak abban az esetben, ha az orosz éhínségben a türhetős életviszonyok között élő emberiség nem segít. Azután a fényhullámok mechanizmusáról tartott népszerű előadást, amelyet a közönség feszült érdeklődés közepette hallgatott végig. Az előadás sok ezer márkát jövedelmezett az éhezők javára.

— Ujjászervezik a művészeti felügyelőségeket. Bukarestből jelentik: Banu kultuszminiszter ma délelőtt fogadta az összes kerületi főfelügyelőket, akikkel hatáskörük újjászervezéséről tárgyalt.

— Poincaré mostohaapja — zsidó. Párisból jelentik: A napokban hat megitt hetvenéves esztendő korában Charles Freund-Decham, Poincaré volt köztársasági elnök és a francia kormány mai elnökének mostohaapja. A lapok megemlékeznek az öreg Freund pályafutásáról és elmondják róla, hogy fiatalon került Prágából Varsóba, ahol előbb hajózási részvénytársaságoknál vállalt különböző állásokat. A tehetséges ember később bejutott a „Banque de France” hivatalnokai gárdájába, ahol zsidó származása ellenére gyors tempóban jutott előre. A bank fontos megbízatásokkal látta el Charles Freundot, aki élénk részt vett társadalmi mozgalmakban is. A franciaországi liberális zsidók szövetségének egyik megalapítója és haláláig végrehajtó bizottsági tagja volt.

— Bányarobbanás halottakkal. Berlinből jelentik: A bobrestii „Graefin Johanna” bányában kazánrobbanás történt, melynek 5 halott, 7 súlyos sebesült és 52 könnyű sebesült az áldozata.

— Új ipari vállalkozások Jaffában. Az egyre növekvő bevándorlás révén a kereskedelemnek és az iparnak új ágai honosulnak meg az épülő Zsidóországban. Legutóbb a Hamburgból bevándorolt dr. Jaurin nagy üzemű gőzmosodát rendezett be Jaffában teljesen modern felszereléssel. Terve az, hogy Jeruzsálemben legközelebb fiókot nyit. Ugyancsak Jaffában rendeztek be az utolsó hónapok alatt egy szeszfinomító gyárat. A szeszfinomítás teljesen ismeretlen ipar volt eddig Palesztinában és a jövőben annál nagyobb jelentőségű lesz, minthogy a hozzávaló nyersanyagok palesztinai termékek.

— Felrobbant léghajó. Norfolkból jelentik: A „Roma” nevű katonai léghajó, melynek irtalma 1 millió köbceniméter a Hompton Roan esatornán átrepülve felrobbant. A léghajó 50 utasa közül csak 10 maradt életben. A lezuhanó vasdarabok még 12 embert agyonütöttek.

— Irodalmi munkásmatiné a Magyar Színházban. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor rendezte a Kolozsvári Szakszervezetek Kulturbizottsága második irodalmi matinéját. A műsor első felében az amerikai munkásköltészet jeleseit mutatják be. Nyíró József író Walt Withman költészetét ismerteti, Forgács Sándor Poe Edgar grandiózus „Holló”-ját szavalja, Lengyel Vilmos, az amerikai költőkből szaval. Kolbay Ildikó pedig dalokat énekel. A műsor második felében pedig Victor Eftimiu nagysikerű drámájának a „Prometheus”-nak teljes egészét képező első felvonását mutatják be Kádár Imre fordításában, a főszerepekben Táray Ferencel, Baróthy Erzsivel, Izsáky Margittal, Forgács Sándorral és Laczkó Arankával.

— Házasság, Török Rózsi és Dux Ernő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szeszgyárosok értekezlete. A napokban megírta az Uj Kelet, hogy a kormány által kiadott szeszfőzést korlátozó rendelet lételemében fenyegeti a malátafőzéssel foglalkozó és a mezőgazdasági szeszgyárakat. A kolozsvári szeszgyárosok tegnap délelőtt értekezletet tartottak az ügyben, melynek eredményeképpen sürgönyileg kérték az illetékes minisztériumtól a rendelet oly irányú megváltoztatását, hogy a malátafőzéssel foglalkozó szeszgyárak feldolgozhatják meg a malátakészletüket, a mezőgazdasági szeszgyárak pedig kapjanak takarmánybeszerzésre megfelelő haladékokat.

Ellenőrzik a kereskedelmi és iparkamarák külföldi levelezését. Egy különös és hátrányos miniszteri rendelet szerint a kereskedelmi és iparkamarák a külföldi kamarákhoz intézett leveleiket csak a külképviselet útján juttathatják el rendeltetési helyükre.

— Az amerikai Keren Hajjeszód-munka. Az amerikai Keren Hajjeszód január tizenhétedikén konferenciát tartott, melyen a Keren Hajjeszód pénztárosa nagyon optimista jelentést nyújtott be az amerikai Keren Hajjeszód folyamatban levő munkájáról. A több millió dollárnyi jegyzésen kívül az utóbbi hónapban egymillió dollárnyi nagyobb összeg gyűlt be készpénzben és a készpénzjövdelem állandó növekedésben van. A legutóbbi hetekben hetenként tizenkétezeröt száz font sterlinget küldöttek Palesztinába.

— Hogyan bannak Angliában a kiszabadult fegyencekkel. A háborús bűnök új feladatok elé állították az angol kriminalisztikát. Az angolok úgy érzik, hogy ezekben a bűnökben az egész társadalom részes és a megsértett jogrend megtorlásán kívül más is követel meg tőlük az igazságot. A bűnösnek bünhődnie kell, de nem olyan megbélyegzéssel, amely a társadalomba való visszatérését lehetetlenné teszi. A „Daily Mail” megírja, milyen intézkedések előzik a fegyencek szabadonbocsátását. Bűntestésnek utolsó három hónapjában a fegyene megnövekedhet hajt és szakáll, nehogy kiszabadulása után külsője „sarcenésien” multijára valjon. Azon a napon, amikor a fegyene kiszabadul, tisztos szőke ruhát kap, jó fehérneműt és kalapot. A börtönből után jelentkezik a börtön, vagy a feyház igazgatójánál, akitől megfelelő pénzüsséget kap, hogy addig, amíg munkát szerezhet, szükiséget ne szenvedjen. A humanitárius egyesületek figyelemmel kísérik a kiszabadult bűnösöket és minden módra megsegítik őket. Ennek köszönhető, hogy azok becsületes törekvéssel igyekeznek szakítani a multjukkal, visszacsé bűnös bűvés van közöttük. Sőt gazdag és előkelő családok is résztvesznek ebben a lélekmentésben. A legelőkelőbb ur se röstel volt fegyencet szolgálatába szegődtesni, akár kocsisnak, akár szolgának is és a tapasztalat azt mutatja, hogy ezek az emberek, akiket megszágyonítás nélkül fogadnak vissza az életbe, a legtöbb esetben teljesen megbízhatóak.

— Eltörhetetlen üveg. A legutóbbi „Vossische Zeitung” hasábos cikkeket közöl prágai tudósítójától az eltörhetetlen üvegről, melyet egy cseh üveggyár állított elő. A gyár igazgatója, — szól a hír — dr. Horak, a legutóbbi közigazgatási üvegkiállításán az ünnepi bankett vendégeit oly fácánpecsenyével lepte meg, mely üvegtálon sült 300 fokos melegben. A tálat azután fa és vasdarabokkal próbálták szétzúzni, a földhöz csapták és mégsem tört el. Az új találmány érthető érdekességét keltett nemcsak ipari körökben, hanem a tudományos világ figyelmét is magára vonta. A tudósító felkereste dr. Horak mérnököt satzau gyártelepén. A felvilágosító kijelentette, hogy az új üveg nem eltörhetetlen, de nehezen zúzható

szét. Próbaképpen egy egymilliméter vastag poharat az izzóvörös tüzhelyre tett és semmi baja nem esett, holott a pohárban levő fadarabok szénné égtek. A kályháról hideg vízbe rakta a poharat, de ez most is csak sistergett, de a legkisebb repedés sem látszott esiszolt üvegfalán. Azután cint olvasztott benne négyszáz fokos hevítés mellett. Emberei erővel is nehéz az új üveget eltörni, melyet a gyémánt is alig vág. Az új üveg neve: „Silex”.

— Balthazár püspök az ébredők-ről. Debrecenből jelentik: Balthazár Dezső debreceni református püspök kijelentette, hogy nem lép fel képviselőnek, hanem tavasszal kimegy Amerikába körutra. Az ébredő magyarok egyesülete beadta feljelentését a püspök ellen nemzetgyalázás címén. Balthazár egy újságírónak kijelentette, hogy az ébredők állásfoglalása közömbösen érinti. Fenyegetésükkel azt hiszik elérni, hogy állásfoglalásában befolyásolhatják. Multkori kijelentése tisztára a nemzet becsülete érdekében történt. A külföld előtt ugyanis az ébredők politikája az egész magyarságot barbár és visszaféjődésnek induló nemzetként tünteti fel. Ez ellen a mai viszonyok között bátran és elszántan kell harcolni. A numerus clausus és a többi reakciós törvény egyáltalában nem alkalmas a nemzet becsületét a külföld előtt emelni. A világ tudja megtehát, — mondotta Balthazár — hogy a reakciós törvények és intézkedések és a reakciós csoportok magánakciói nem azonosítható a magyarság közfel-fogásával. A magyar nép többsége liberálisan gondolkodik, felvilágosodott és be akar illeszkedni az európai haladásba. Mi, szabadelvűek, minden igyekvésünkkel azon leszünk, hogy a reakciós törvények minél előbb hatályon kívül helyeztessenek.

— Ázsia leggazdagabb emberei. Még az amerikai nagy vagyonokkal szemben is kiállják a versenyt azok a vagyonok, amik Ázsiában, különösen Indiában, Kínában és Japánban egy-egy halandó kezében összpontosulnak. Indiában leggazdagabbnak a bhupali hercegnőt tudják, drágakő bányái vannak. — Utána következik a barodai maharadza, négyszázmillió rupiára becsülik a vagyonát, ami hat-hétmilliárd leit jelent. Hat és huszmilliárd között változik a sarii, a varadásai radsák és Mir-Alai kán vagyona. A polgári elem is nagyon gazdag, vezetnek e tekintetben a tüzmádó pasok, akik a legjobb kereskedők s többüknek hat-tízmilliárdos vagyonuk van. Elméletileg a leggazdagabb ember az afganisztáni emir, mert az ország alkotmányosa összes alattvalóinak vagyona is az övé. Nagystílű kapitalisták élnek Kínában. Lihansang herceg például 1912-ben százmillió fontnyi vagyont hagyott örökösöknek, ez százmilliárd forint felel meg. A világ leggazdagabb asszonya is Kínában él: Cseje asszony, szén- és ezüstbányái vannak, melyekben most rádiumot is fölfelezték. Ki sem lehet számítani, mennyit ér a vagyona. Japánban Hoki márká a leggazdagabb ember, kétmilliárd jen a vagyona. Harminc autót tart, negyven kastélya van, két gőzjachtján váltakozva kéjutagat a Csendes-Oceánon.

— Haggibbor teadélután. Vasárnap délután 4 órai kezdettel igen nívós műsorral tartja a Haggibbor rendes teadélutánját a Magyar Színház művészeinek közreműködésével. Műsor után tánc lesz.

Világceikk!

Luxor's Coron Blue

Meszléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 16 csomag 1/4 és 16 csom. 1/8-es. 192 drb. 200 lei beküldése ellenében postán franco küld a

„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Egyesíteni kell ismét a pénzügyigazgatást és a közgazgatást

Az Uj Kelet tudósítójától

A liberális kormány pénzügyi politikájáról elhangzott hivatalos nyilatkozatokból nem alkothatunk még tiszta képet magunknak, mert nem tudjuk, hogy a minden szépet és jót ígérő szavak nem-e kortesfogások csak. Kétkedünk kell a nyilatkozatok őszinteségében azért is, mert bár a liberális párti politikusok károsnak és végrehajthatatlannak tartják a Titulescu-féle pénzügyi berendezkedést, de mind a mai napig nem látuk, hogy újat igyekeztek volna helyette alkalmazni. Pedig az előző kormányok pénzügyi szörnyűintézkedései súlyosan éreztetik hatásukat az erdélyi adófizetők között, akiknek elégedetlensége napról-napra nő. Reális jóakaratu pénzügyi politikának nem lehet célja az, hogy az adózók elvesztésük az államiránti bizalmukat és ezzel kapcsolatban munkakedvüket. Az kormánytól még eddig nem láttunk egyetlenegy nagyvonalú, fontos intézkedést sem, amivel próbálni és javítani igyekezett volna elődjeinek mulasztásait és hibáit. Holott nagyarányú és főleg gyors intézkedésekre volna szükség, hogy rend legyen már végre a teljes anarchia felé rohanó pénzügyi dzsungelben. Első intézkedésként kellene végrehajtani a pénzügyigazgatás és közgazgatás újból való összekapcsolását, amit hozzáemértő kezek mintegy két éve rendeltileg szétválasztottak.

Alkalmunk volt egy kiváló és vezető pozícióban levő pénzügyi szaktekintéllyel beszélni, aki ebben a kérdésben ezeket mondta:

A pénzügy és közigazgatás összekapcsolása az első komoly lépés volna a pénzügyi konszolidáció felé. Ma az a helyzet, hogy a reformtervek végrehajtása után esupán az állam lesz feljogosítva bármely állami, vagy helyhatósági adó beszedésére. Ennek végzettsége válható hátrányait alább soroljuk fel:

1. Az egyenes adók reformját meg kellett volna előzni a pénzügyigazgatás reformjának, mert a pénzügyigazgatásigok új szervezése szoros összefüggésben van a közigazgatási reformmal. A kormányzótanács megszűnése óta annyira átalakították rendeltileg a pénzügyigazgatásigokat, hogy azok a felismerhetetlenségig megváltoztak. Jelenleg „Administration financiară” néven működnek.

2. A pénzügyigazgatásnak az állam kezébe való központosítása beleütközik egy a közigazgatási, mint a magánjogba, ami maga után vonja a vármegyék, városok, járások és községek további fejlődésének megakadást kulturális, közrendészeti és közegészségügyi szempontból. Ha a vármegyék, városok, járások és községek nem rendelkeznek saját háztartással, nem lesznek képesek kellő időben szükségleteiket fedezni s így a felelősség áthárulva a kormányra, ez maga után vonja az adófizetők állandó elégedetlenségét.

3. A pénzügyigazgatásigok minden vonalon való államossítása az adózó közönségre csak rossz lehet, mert ha valamelyik pénzügyi közeg szabályellenesen és törvénytelenül jár el az adózókkal szemben és ilyen esetek mostanában ezrével fordulnak elő, az adózóknak nem lesz hova fordulni orvoslásért. Ha az adminisztrátorhoz fordul, az nem érti meg vagy nem akarja majd megérteni. Ha a miniszterhez fordul, az az adminisztrátortól kér információit.

Egyedüli kivezető út az volna, hogy állítsák vissza a vármegyei közigazgatási bizottság felügyeleti jogát a pénzügyigazgatásigok felett, mert ilyképen az adózók jogai biztosítva lennének az adminisztrátor ur rossz vagy jókedvűtől.

Palesztinai export Angliába. A statisztikai hivatal kimutatása szerint december havában százszuszezer láda narancsot exportáltak Palesztinából Angliába.

**Kell ismét
ást és a köz-
ast**

estíjótól

ny pénzügyi po-
hivatalos nyilat-
kothatunk még
nak, mert nem
en szépet és jót
en kortesfogások
kell a nyilatko-
azért is, mert
politikusok ká-
atlannak tartják
ny berendezke-
napig nem lát-
eztek volna he-
Pedig az előző
szörnyűinté-
tetik hatásukat
között, akiknek
l-napra nő Rea-
yi politikának
gy az adózók
nti bizalmukat
munkakedvetük.
g eddig nem
agyvonalt, fon-
umivel próbálni
volna elődjei-
hibáit. Holott
gyors intézke-
gy, hogy rend-
eljes anarchia
dszungenben.
kellene végre-
gatás és köz-
szekapcsolás,
ezek mintegy
zétválasztottak.
gy kiváló és
vő pénzügyi
i, aki ebben a
ta:

razgatás össze-
toly lépés volna
ió felé. Ma az
ntervek végre-
állam lesz
állami, vagy
desére. Ennek
rányait alább.

reformját meg-
nyügigazgatás
nyügigazgatósá-
összefüggés-
reformmal. A
nése óta any-
etileg a pénz-
azok a fel-
ltoztak. Jelen-
neiará- néven

snak az állam
a beleütközik
nt a magán-
nja a várme-
községek to-
adását kultu-
zegés-ügygyá-
gyék városok,
rendelkezőnek
sznek képesek
et fedezni s
a kormányra,
dőtízotok ál-

ágok minden
sa az adózó
ebet, mert ha
zeg szabály-
nül jár el az
ilyen esetek
ulnak elő, az
ova fordulni
minisztrátorhoz
vagy nem
a miniszter-
strátortól kér

ez volna, hogy
i közigazga-
ogát a pénz-
ert ilyképen
lennének az
vagy jó-

ngliába. A
utása szerint
ászhuszzer
k Paleszti-

**A chászidizmus
világából**

Martin Buber legújabb könyve

Martin Buber legújabb munkája a „Der grosse Maggid und seine Nachfolger“ kiegészíti azokat a mélyenjáró kutatásokat, amelyeket Buber a chászidizmus misztikus világában végzett. Csudálatos könyv ez, csudálatos világot tár fel. A gyűjtemény előtt kimerítő tanulmányban számol be a szerző Baal Schem tanítványának életéről és tanításairól. A mezericsi Dow Ber, a „nagy Maggid“ életének meggrázó képét festi és elvezet egész tanításain. A könyv nagyobbik részében ennek a nagy caddiknak a története, anekdotái és mondásai vannak. Ezek a kis történetek mélyen belevilágítanak a chászid-világ mélységeibe és lelkébe. A nagyon értékes munka Rütten und Loening frankfurti kiadónál jelent meg. A könyv részletes ismertetésére még vissza fogunk térni, egyelőre két apróságot közlünk belőle.

Abban a városban, ahol Sussja élt, volt egy ember, aki látta, hogy Sussja milyen szegény, ezért minden nap egy huszast rejtett a tefflin-zacsokjába, hogy a maga és az övéi életét föntartassa. Ettől kezdve ennek az embernek napról-napra nőtt a gazdagsága. Mennél gazdagabb lett, annál többet adott Sussjának és mennél többet adott neki, annál gazdagabb lett.

Egyszer megtudta, hogy Sussja a nagy Maggid egyik tanítványa és ekkor arra gondolt: ha a tanítvány megajándékozásáért ilyen sokszoros jutalomban részesül, milyen nagy gazdagsághoz juthat, ha magát a mestert ajándékozza meg. Imigy Mezericsbe ment és sok könyörgéssel rábirta rabbi Bert, hogy tekintélyes adományt fogadjon el tőle. Ettől a pillanattól kezdve gazdagsága mindinkább fogyatkozott, míg az áldott idők minden nyereségét elvesztette. Ekkor pedig nagy szomorúságában felkereste rabbi Sussját, elmondott neki mindent és megkérdezte, mi lenne ez: hiszen ő maga mondta, a mester megmérhetetlenül nagyobb, mint ő.

Sussja így válaszolt:
— Látod, ameddig adtál és nem törődött velem, kinek adsz és jó volt neked Sussja is, vagy más, addig Isten is adott neked, mert nem törődött az-zal, hogy kinek ad. Amikor azonban nemes és kiváló embert kerestél, hogy annak adj, Isten is ezt tette.

Rabbi Mose Leib óriási növésű ember volt, de súlyos, sorvasztó betegség emésztette az erejét. De azért, ha a

fájdalmak ki is merítették, minden éjfélen felkelt fekvőhelyéről, éberem és erősen kilépett kamrájából és jajongta a panaszszavakat Jeruzsálemért. Ezért mondták a chászidok: Énekek-Éneke szavai „barátom szava“ liktet, nyilatkozott meg benne, mert nyilvánvaló, hogy a gyászoló isteni fenségesség dobogott benne és az tartotta ébren.

Rabbi Hirsch hallott Sassower csudálatos cselekedetéről. Amikor egyszer házában időzött, elrejtőzött, hogy lássa, miként tesz. Éjjelkor látta, hogy a Sassower paraszti ruhát öltött magára, a hóval borított udvarra ment, nyaláb fát hozott fel a pincéből, összekötözte és a vállára vette. Akkor elhagyta a házat és rabbi Hirsch követte őt a esikorgó fagyban egészen a város végére, ahol a rabbi Mose Leib egy szegényes kunyhó előtt megállt és a fát ledobta a válláról. A tanítvány a hátsó ablakhoz osont, ahonnan egy üres szobát látott, kialudt kemencét és az ágyon fekvő egy asszonyt, aki vigasztalan arccal szoritotta ujszüülött gyermekét mellére. Sassower azonban már a szobában állott. Rabbi Hirsch látta, hogy az asszonyhoz lépett és hallotta, hogy ruthén nyelven beszélt az asszonyhoz:
— Egy nyaláb fát adnék el és nem szeretnék vele tovább menni. Olesó

áron megvennéd tőlem?
Az asszony válaszolta:
— Nincs egyetlen fillérem se.
A rabbi azonban tovább beszélt.
— A pénzt majd máskor megadod, most csak vedd át tőlem a fát.
Az asszony vonakodott:
— Mit csináljak a fával? Nem tudom apró forgácsokra aprítani és szekeréim sincsen.
Sassower imigyen szólt:
— Azt majd én elvégezem.
Kiment az ajtón, szekereit vett a kezébe és felapritotta a fát. És mialatt a fát aprította, rabbi Hirsch hallotta az éjjeli panasz egy részletét, amelyet Ráchel ósanyáért mondanak és a szavak eljutottak hozzá.
— Ébredj, a porból emelkedj fel Jeruzsálem rab leánya!
Ekkor a rabbi mélyen meghajolva, hogy az alacsony ajtón bejusson, bevitte a fát a szobába és tüzet gyújtott a kemencébe. És mialatt a forgácsot a kemencébe tette, halk hangon mondta tovább az éjjeli panasz másik részét, amely Lea ósanyáért van:
— Könyörülj Cionért és építsd újra Jeruzsálem falait!
Igy ekkor elhagyta a szobát és gyorsan hazament.

**a héber nyelv teljesen egyen-
rangú az angollal, és arabbal.**

A vallástalanságról elszórt pletykák alaptalanságáról meggyőződtem. A legelterjedtebb híresztelések egyike, hogy a cionisták valamikor, még a háboru előtt Tisso-Beav estjén a Szent fal előtt táncoltak, amikor ott a valóságos zsidók könnyezve áldoztak a szomorú nap emlékének.

„Cionista borzalmak“

Nagyon kíváncsi voltam, mi igaz ebből a dolgokból.

Megtudtam, hogy egy fiatal pár akkoriban a görbe, hepehupás lépésű uton énekelve jött le a Szent fal felé, azon a bizonyos estén. Nem táncoltak, oly szűk ott az ut, hogy táncolni egyáltalán nem lehet és amikor leértek a fal elé és láttak az imádkozó zsidókat, éneklük abba maradt és nyomban eltávoztak. Senki nem tudta megmondani, zsidó e vagy arab, vagy angol volt az illető, csak arról következtettek cionista voltára, hogy angol sapkát viselt.

Egy másik alaptalan híresztelés, hogy a cionisták lefogalják a „kolel“-pénzeket és hogy ilyen módon a szegény külföldi támogatásból élő zsidó talmudisták szája elől elveszik a kenyeret. Ezt is kinyomoztam.

Valóban, egy alkalommal lefogalják a „kolel“ számára beérkezett pénzt, de azt törvényesen tették és igazságosan. A dolog előzménye pedig, a következő:

1917-ben Jeruzsálemben olyan éhínség dühöngött (amikor az angolok a város előtt állottak), hogy az emberek, mint a legyek, hullottak az utcán. Pénz sehonnan nem jöhetett és akinek nem volt pénze, az hiába futott intézménytől intézményhez. A cionista iroda mégis nagy kérésre a „kolelek“ adott egy nagyobb összeget, ami az éhenhalástól mentette meg sok öreg talmudista életét. A kölcsönt persze olyan feltétellel kapták, hogy ha majd az ország ismét megnyílik a külföldi pénzáttalás számára, akkor részletekben kell majd megteríteni. Ez az idő elérkezett, de a kolel nem akarta a cionista irodának visszafizetni tartozását. Az iroda tehát sok figyelemztetés után végre törvényesen lefoglalt egy pénzküldeményt és annak tíz százalékát visszatartotta, a többit pedig kiadta. Ez nemcsak igazságos, hanem méltányos eljárás volt, hiszen a cionista irodának jogában lett volna az egészet levonni.

Mi igaz

a Palesztina ellen hangoztatott vádakból

Az Uj Kelet tudósítójától.

A Mizrahi kolozsvári csoportja a napokban tartott választmányi gyűlésén Weinstein Benciont választotta diszelnökké. Weinstein Bencion, aki nemrégiben érkezett haza palesztinai utjáról, a gyűlés keretében felolvasást tartott tapasztalatairól. Az előadásnak rendkívüli érdekességét ad az a körülmény, hogy Weinstein nemesak a való helyzetet tanulmányozta, de végére járt azoknak a híreszteléseknek, amelyekkel kompromittálni akarják a cionista politikát, különösen agudista részről.

Palesztina zsidó élete

Közvetlen tapasztalatairól Weinstein ezeket mondotta:
Amikor kijöttem, első dolgom volt meggyőződni, igaz-e, hogy Erec Jisraél élete nem vallásos. Léptem nyomon láttam, hogy ennek épen az

ellenkezője igaz. Kint Palesztina földjén a zsidóság, tartozzon bármilyen vallási árnyalathoz egyformán vallásos. A szombat intézményesítve van, nemesak a magánéletben, hanem hivatalokban, postán és a közigazgatás minden ágazatában. Szombaton a zsidó tisztviselők állami hivatalban nem végeznek szolgálatot, pénteken délután arab hivatalnok váltja fel a zsidót, aki csak vasárnap tartozik megjelenni a hivatalban. Jeruzsálemben, Petach Tikvában, Tel-Avivban és más zsidó lakta városokban péntek délutántól vasárnapig a postai szolgálat szünetel. Jeruzsálem egyik negyedében, „Mea Searim“ban a postát két szakálás, pájészos zsidó vezeti, akik azonban angolul is beszélnek. Ez nekem közvetlen tapasztalatom és ime felmutathatok hivatalos blankettákat, beadványokat, hirdetésményeket, idézéseket, amelyeken

A nagyapám

Irta: Sas László

Akkora volt, mint egy szálla. Keményderékű, konok ember. Acél volt minden izma. Bajusza szelid és nyugtalan. Szeme kék és mély, mint a tenger. Szája vidám és gondtalan. Tenyere puha, feje sűrű erdő. Milyen régen volt, amikor élt!

Akkor még lombán lengett a kalász és esárdák padlójára esőrgött le a bor. Hajnalban a kakasszóval ébredtek a fiúk és fagygyertya álmos fényénél magyarázta a tanító a hit-tételeket. A nagyapám hosszú taludt: megvárta míg a nap megcsiklandta az állát. Ha felébredt, a párolgó kávéba beletört egy fél cipót. (Szelid és kielégülő örömmel tudott enni.)

Ott kanyargott el épen a Duna. Kibontotta magából a bőséget: a holt tavakban kövérpontyok fiekándoztak. Ha a halásznak megtelt a bérkája, kiment a nagyapám, megmérte a szemével és kopott bugyelárisából kiszámolta a pénzt. A halat is csak szeretetből vette és adta tovább: nem üzletből, mert nem szerette az üzletet, a pénzt és a munkát.

A munkát különösen nagyon le- nézte. A kocsmban, ha betévedt a szomjas paraszt, hátat mutatott neki. (A nagyanyám mérte a bort és ő sütötte a legjobb pogácsát.) Nem tisztelte az uraságot, még a szolgabíróét se. Nem vette le senki előtt a kalapját, de leütötte a parasztét, ha a fején felejtette. Furesa ember volt. A tenyere olyan, mint a malomkő, a szíve meleg és derűs, mint a nap. Ha a vasárnapi virtuson egymásnak rugaszkodott két bolond legény, két kar: két rud leditotta a magasba

őket. A nagyapám két karja. (Mert nem volt olyan potrohos sváb a környéken, akit vidáman meg nem lengtetett, ha élre kedve tellett benne.)

A földkere is kijárt a béresek után. A menyecskéknek megcsipkedte az állát. Kacagott ilyenkor, mintha esiklandották volna. Kapát csak egyszer vett a kezébe: amikor agyon akart ütni egy tolkodó pandurt. (Régi világ volt az, amelyikben a nagyapám élt!)

Sok dolga volt mindig. A hosszú alvás után hosszú volt az étvágy. Aztán a szemét legeltette a lusta világon. Nem győzte csudálni a napot, amely minden reggel eljött és ott időzött estig. Csudálta a nagy vizet: merengve, szomorun nézett utána. Titokban sokszor kapta rajta magát, hogy kedve kerekednék futni utána. (De Szegszárdra is csak egyszer az esztendőben ment be: az volt a legnagyobb város, amit látott.) Így mindig csak eltelt a félnap.

Jószerecsé, hogy a déli ebédet kitalálták. Anélkül nagyon unta volna magát. Mindig keveselte a tyúk zuzáját és szárnyát. (Ezek voltak a kedvence falatjai.) A tálból, ha az asztalra tették, elsőnek kiszedegette zuzát, szárnyát, máját, aztán enni kezdett — a tálból. A tányérra csak akkor került a sor, ha a tában már nem maradt semmi. (Nagy életfilozófus volt, aki a legbölesebben tudott élni.)

Délután a kazal alatt álmodott. Ha akadt jámbor ember, az ivó hűs szögletében leült vele kártyázni. Ha kártyázott, még a gyomrát is elfelejtette. (Pedig azt igazán szerette.) Mindig vesztett. Amit megkereshetett volna dolgos munkával, azt elvesz-

tette a kártyán. De büszke volt rá, mert szerették az asszonyok. (Sok feltékeny férjet kellett elpáholnia érte.)

Ujságot sohase olvasott. Este feltette az okulárját, leemelt egy vas-könyvet a szubláról és belemély- lyedt a rabbik bölcseségebe. Péntek este, ha hazajött a kis imaházból, énekekkel köszöntötte a szombatot.

Szerette a magányt. A ligetben léleketfojtva hallgatta a pacirs-taszót. Gyűlölte a vadászokat, a fináncot és az adóbehajtót. (Az adóval sose békélt meg.) A holdsütésben nagyokat járt a határon és nagyokat sóhajtott. Mindig volt benne bubánat.

Addig sóhajtozott, addig szemlé- lödött, míg elment a föld tőle. (Csak a kis kocsma maradt meg, közel a Dunához, de már azt is kerülgette a végrehajtó.) A fiúk kinőttek az iskolából, szétszéledtek és titokban lopták az anyjuk köténye alá a bankót. Agyonverte volna a nagy- apám őket, ha megtudta volna. Büszke ember volt. Nem dolgozott soha életében, de ajándékot még a fiától se fogadott el. Olyan szeliden és olyan gondtalanul élt, mintha isten a tenyerére vette volna.

Egyszer nagyon szomorú lett. Ez akkor volt, amikor valahogyan rá- jött arra, hogy megöregedett. So- káig nem vette észre. De aztán meg- szürkült a szakála, elomposodtak az izmai és kemény dereka is meghaj- lott. Egyszerre nagyon alázatos lett, de nem mutatta senkinek. (Az alá- zatot befelé viselte és istenhez küldte.) Megbékélt a paraszttal is. Nem volt akkor szebb asszony a világon számára, mint a nagyanyám.

Egy este, amikor a szeme már be- lefáradt a könyvekbe és a homloka is mély ráncokat eresztett, megfogta a nagyanyám kezét és megcsóválta a fejét. Akkor mondta:

— Bizony Hanni, te vagy a leg- szebb asszony a világon!

Akkor már kereskedett is. De nem volt szerencséje benne. Egész életében ő volt a legszerencsésebb, a legboldogabb, öreg korára azonban a szerencséje is elhagyta. Minden tej- feleszárjái suhanc elé ő tette az ité- ben a bort. A menyecskékre még néha rásandított, de már csak a szeme esücskéből. (Bizony szemérmes volt már a nézése.)

A bubánat, amely régen is láto- gatta, a feje fölé kerekedett. Nem volt semmi kívánsága, nem volt semmi öröme, maga se értette: na- gyon elfáradt. Mintha elfelejtette volna a szavát: nem beszélt senki- hez. Valami nagy fájdalom volt (sohse tudta meg senki, minő fájdalma), már csak annak élt.

Sokat maradt ágyban. A pipa se izlett, se a tubák, még a birsalma szaga se. Régen nem evett már csir- kezuzát, nem volt foga hozzá. Egy- szer (tavasz volt) hajnalban felkelt, olyan fiatalon és olyan vidáman, mintha husz deres évet lopott volna le életéről valamilyen esuda. Kiment a Dunához és nézte az elszaladó vi- zet. Eszébe jutott, milyen hosszú- t élt és még arra se járt, amerre ez a buta víz szalad.

Ott halt meg a Duna partján. Utolsó sóhaját a víznek adta: hadd vigye el messzire, oda le a hegyek alá, ahová sohase juthatott el...

Ezt egy izben csinálták, azóta azonban a cionista iroda nem gyakorolhatta ezt, egyszerűen azért, mert a kolai az idegen adományokat más címekre küldte. Ilyen a cionista pénzharcolás és zsarnokság.

Egy másik eset.

A magyarláposi rabbi, Móse Dávid T eitelbaum jóhiszeműen hirdeti egy Jeruzsálemből hozzá érkezett levél alapján, hogy egy árván maradt fiatalok rokona egy árvaházban nevelkedik és azt sem tudja, hogy néz ki a testvér. Ennek is a végére jártam.

A gyerekek, amikor a nagy éhség volt, az utcán döngögték. Egyik ortodox intézménytől a másikhoz ment, de seholy nem fogadták be, míg végre egy cionista árvaház felvette, noha a létszáma már régen betelt. Az életét köszönheti a gyerekek ennek az árvaháznak. Most már nem is érdekelt tovább, hogy milyen a vallási élete. Ha a rokonainak nem tetszik, akkor módjukban van most már áttelepíteni a fiút valamelyik vallásos intézetbe. Ugyáltszik azonban, hogy ezek most sem fogadják be őt.

Érdekes misztifikáció az a levél is, amelyből itt Kolozsváron arra következtettek, hogy a cionista közpénzházok annyira nem tekintenek a rituáléra, hogy maga a konyhavezető sem eszik ott. A dolog eredete egy levél, amit egy Kolozsvárról Palesztinába hazautazott asszony írt itteni rokonainak. Elmentem a közpénzházba és én, aki valamit adok a kóser ségre, nyugodtan érkeztem a cionista munkásokkal. Azután felkerestem az asszonyt, akit Kolozsvárról ismerek és megkérdeztem, miért nem eszik a saját konyhájából és hivatkoztam a levélre. Az asszony jóízűt nevetett.

A levélben azt írtam, hogy gyakran annyi dolgom van, a munka annyira kifáraszt, hogy este képtelen vagyok már vacsorázni — mondotta. Hogy ebből hogyan lehetett kiolvasni azt, hogy itt nem kóser az étel, azt azok tudnák megmondani, akik így akarják ezt érteni.

Az Aguda hatalma

Weinstein Benцион azután elmondta, hogy az agudának Palesztinában egyáltalában semmi befolyása nincs. Az irodája egy asztalról áll, a „Waad Hair Haaskenazi” két szobából álló helyiségben. Az asztal mellett pedig egy hetvenöt éves bácsi ül és pipázik. Hogy az agudistáknak miért nincs semmi keresnivalójuk Erec Jiszraelban, azt megmagyarázza Sonnenfeld főrabbi, a háboruban való magatartása. A főrabbit ugyanis Rotschild báró a háború során felkereste és kérte, engedje, hogy a konzervatívok és agudisták gyermekei is lépjenek be a zsidó légióba. A rabbi ezt nem engedte. Innen van, hogy a cionistáknak az angol kormányzatra mindenképen nagyobb befolyásuk van, mint a zsidóság bármilyen más rétegének.

Ami a palesztinai munkának gazdasági részét illeti, a szónok kifejtette, hogy eredményes munka semmi másról nem várható, csak a földnek zsidó erők által való megműveléséről. Minden cionista munka, minden palesztinai munka csak így tud majd eredményeket felmutatni.

Gutfried és Harsanyi
Oradea-Mare — Nagyvárad
Piaza Untrei 12.

1239
Erdély legnagyobb és legrészletesebb importőre. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötött-szövött árukban, valamint horgolt nyakkendők, mindennemű harisnyák, szetteerek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harland olasz D.M.C. cernák és pamutokban.
Megrendeléseket postán eszközöljük.

KÖZGAZDASÁG

Óriási fakészletek várnak a tavaszi exportra

Az Új Kelet tudósítójától

A küszöbön álló tavaszi faexport kámpányra a romániai favállalatok minden előkészületet megtettek. Ma kevés üzletet kötnek, de tekintettel a nagy keleti szükségletekre és a nagyarányú építkezésekre, amelyek a belső földön hamarosan megindulnak, minden jel szerint tavasszal a faszakmában eddig nem tapasztalt forgalom indul meg.

Illetékes helyeken nyert információ alapján a belső szükséglet egyedül 880 ezer vagon fára rug, 500 ezer vagon tűzifa, 300 ezer vagon épületfa, 20 ezer vagon különleges faáru, 40 ezer vagon talpfa és 20 ezer vagon cellulozonak való fára lenne szükség. Az exportőröknek tehát a belső földön is tág tér nyílik készleteik értékesítésére. A vállalatok raktárai zsúfoltak, csak az elmúlt évről fenmaradt készletet 250 ezer vagonra becsülik, melyet a szállítási nehézségek miatt nem lehetett továbbítani. A nagy készletek, melyeknek árát a mai értéke szerint kalkulálták, nagy veszélyt jelentenek. Bizonyos, hogy amennyiben a lei — amint az várható — hamarosan emelkedik, az árut a külföldi piacon nem lehet elhelyezni, annál is inkább, mert a nyugati piacokon a román kereskedők erős lengyel és svéd konkurenciára találhatnak, keleten pedig Jugoszlávia veszélyes versenytárs.

Epen ezért a facégek minden törekvése: a szezon elején a lehető legnagyobb mérvű, exportot lebonyolítani. A fakeskedők szövetsége erre a célra memorandumban kérte a kormánytól, hogy a kiviteli fuvardíjakat szállítsa le, valamint a kiviteli illetékeket és a kommissziós díjakat is. Mint ismeretes, a kormány elrendelte, hogy az exporttalpfa 40 százalékat a CFR. rendelkezésére bocsássák. Ezt a rendelkezést a favállalatok nem tartják keresztülvihetőnek. A talpfa kiviteléből egymilliárd lei vételár kerülne az országba, ami nagyban hozzájárulna a valuta megjavulásához. Ettől eltekintve a CFR. pénzügyi viszonyai nem engedik meg, hogy a szükséges évi kétmilliárd talpfa bevásárolja és a „Monitorul Forestier” közlése szerint az utolsó két hónapban a felajánlott 500 ezer drb. talpfaórt a CFR. csak 90 ezer drb. talpfaórt vett meg. Az ajánlattevők tehát kénytelenek a felajánlott árut raktáron tartani, holott külföldön jól értékesíthetnék.

A faárak az utolsó két héten alig változtak. Galacban métermázsáját 950—1100 lei között adják el. Belső földön, feladó állomáson 550—600 lei. A tölgyfát ezer lei körül értékesítik a berakó állomáson, de magas kiviteli illetékek miatt nem lehet külföldre vinni, holott Erdélyben jelentős készletek vannak raktáron. A regát-beli vállalatok a befagyott Duna miatt az utolsó időben nem szállíthattak és így csak az erdélyi cégek exportálhattak főleg Magyarországra 800—850 leiért a határon. A bükkfalpfa darabja 30—35 lei, a tölgytalpfaé 45—47.

Szakkörökben remélik, hogy a kormány hamarosan megfelelő intézkedéseket tesz és a fakivitel teljes mértékben megindulhat.

Belső

Bukaresti tőzsde február 22-én.
Valuták: Márka 64—64,50, leva 86—88, font sterling 550—555, francia frank 1135—1145, svájci frank 24,50—25, lira 610—620, drachma 510—520, dinár 175—180, dollár 130—131, napoleoni 455—465, arany 455—465, osztrák korona 240—250, magyar korona 21—22, szokol 240—250, lengyel marka 430—440.
Devizák: Páris 1180, London 572, Newyork 132, Róma 650, Svájc 24,

Prága 245, Bécs 210, Berlin 61, Budapest 20.

Bizottság alakult az ipar átszervezésére. A legutóbbi minisztertanács határozata értelmében az ipar átszervezésének tanulmányozására és megfelelő javaslat előterjesztésére a kereskedelmiügyi miniszteriumban bizottságot állítottak fel, melynek tagjai a következők: Tancrad Constantinescu a CFR. vezérigazgatója, Busila professzor a hid és utépes tanára, Tausescu ipari főfelügyelő. Tanulmány tárgyává teszik a következő kérdéseket: a vállalatok rentabilitása, az ipari munkáskérdés és a technikai személyzet megélhetési viszonyainak javítása. A bizottság elnöke Sassu miniszter, aki még e héten első ülésre hívja össze a bizottságot.

A Banca Nationala közgyűlése. Bukarestből írják: Miután az alapszabályokban előírt részvényesszám betelt, a Banca Nationala február tizenkétén megtartotta közgyűlését. A közgyűlés elfogadta mindazokat az egyezményeket, amelyeket előterjesztettek, ugyancsak a mérleget és a nyereségszámot kimutatót is. A dividendit effektív részvényenként 380 leiben állapították meg: az adót a jegybank fizeti. Ezután a jegybank kormányzója, M. Oromolu terjesztette elő jelentését. Részletesen beszámolt az osztrák-magyar jegybank erdélyi fiókjainak átvételéről és a jegybanknál elhelyezett tizennégymilliárd arany ügyének rendezéséről. Előterjesztésére a közgyűlés hozzájárult, hogy a bank előbbi kormányzója Ribicescu, továbbra is a Str. Mircea Vodaban a bank tulajdonát képező épületben lakjon. Végül megajtották a választásokat. Bibicescu és Capitanovici továbbra is a bank igazgatói maradtak és megválasztották cenzoroknak Anghel Salignyt és Georgescut, a volt belügyi államtitkárt.

Lovakat nem lehet exportálni. A kereskedelmiügyi miniszterium, mint Bukarestből táviratozók, értesíti az érdekelteket, hogy lovak kivitelére vonatkozó kérvényeket ne nyújtsanak be, mer a lökivitel a legszigorúbban meg van tiltva.

Monopolizálják a cukrát. Bukarestből jelentik: A „Luptatorul” szerint a parlament elé terjesztendő törvényjavaslatok között lesz a cukra monopolizálásáról szóló is. A hír a cukrafőzők között nagy nyugtalanságot keltett.

Külföld

Zürichi tőzsde febr. 22. Nyitás: Berlin 231, Newyork 510, Milánó 2550, Prága 945, Budapest 75, Zágráb 157,50, Varsó 14, Bécs 11, osztr. kor. 9.

Az „Austro-Slav Bank” alakulásának kulisszái mögött. Belsőből jelentik: Több lap már megírta, hogy a Zivnostenska Banka, a legnagyobb cseh pénzintézet, bécsi telepét önálló bankká kívánja átalakítani. A Zivnostenska érdekeltségének egy nagy szabású tervét juttatta a nyilvánosság elé anélkül, hogy a közönség a terv igazi jelentőségére helyes következtetést vonhatott volna. Fokozza a tényállás felismerésének nehézségét az a tény, hogy az illetékesek a tervet és annak aktualitását cáfolták. Az Austro-Slav Bank alakulásának terve minden cáfolat ellenére oly terv, amellyel a Zivno igazgatósága hónapok óta foglalkozik és amelyet jugoszláviai intézetekkel együtt gondosan előkészített. Előrelátható, hogy a bank részvénységét a Zivnostenska Banka a Laibachi Hitelbank és a Jugoszlavenska Banka (a volt Escomptebank) fogják jegyezni s a bank neve is minden valószínűség szerint az eredeti terv fenntartásával Austroslav Bank ceggel fog a Zivnostenska bécsi palotájának homlokzatára kerülni. Osztrák pénzügyi körökben ennek az alakulásnak a tervét annál is inkább szívesen fogadják, mert ez az első eset az osztrák köztársaság létrejötte óta, hogy az utódállamok valamely pénzesportja ausztriai intézetet, önálló osztrák intézetet alakítja át. Az új alakulás céljából az alapító csoportokhoz közelállók is elismerik, hogy ebben az esetben nem egyszerű átalakulásról, vagy az üzleti érdeket elősegítő előzékenységről van szó, hanem a Zivnonak oly terveiről, amelyek a Zivno ausztriai és jugoszláviai ipari alapításokban való érdekvállalásával állanak szoros összefüggésben.

A kamatláb Palesztinában. A palesztinai bankok biztos árukölcsönöknél ezidőszerint a következő kamatlábakat számítják fel. Az Anglo Egyptian Bank nyolc százalék, Anglo-

Palestine Co. nyolc-kilenc százalék, Banco di Roma kilenc egy negyed százalék és az Ottomán bank nyolc százalék. A Credit Lyonnay nem ad árukölcsönt, hanem csak kezesség ellenében hat-hét százalékra pénzt.

Jugoszlávia hatvanmillió svájci frank kölcsönt kapott. Hirt adunk tegnap arról, hogy a jugoszláv kormány tárgyalásokat folytat Svájcjal nagyobb kölcsön ügyében, melyet olyan feltételek mellett vesz fel, mint annak idején Románia. Ma Belgrádból azt jelentik, hogy a tárgyalások befejeződtek és Jugoszlávia megbizottja és a svájci pénzesport a szerződést aláírták. A kölcsön hatvanmillió svájci frankot tesz ki, melynek egy részét Svájcban vasuti mozdonyok vásárlására fordítják. Biztosítékul Jugoszlávia kinéstarti kötvényeket és élelmiszereket ad.

A csehszlovák bankjegyforgalom és devizatartalék. Prágából jelentik: A pénzügyminisztérium értesítése szerint február második hetében a csehszlovák bankjegyforgalom kétszáznyolcvanmillió koronával csökkent. A bankjegyforgalom ma Csehszlovákiában 10,75 milliárdot tesz ki, az eddig elért legalacsonyabb bankjegyforgalmi nivó. Az állam hatszáz-tizenkétmillió devizatartalékkal rendelkezik, amely százmillióról most háromszáznyolcvanmillió cseh koronára emelkedett.

Az elmúlt évi csehszlovák cukor-forgalom. Prágából írják: A kereskedelmi miniszter a napokban tette közzé Csehszlovákia cukorforgalmáról szóló jelentését. Eszerint az 1920—1922. kereskedelmi évben összesen 220 ezer tonna cukrot exportált Csehország Ausztriába, Jugoszlávia, Romániába, Triestbe és Levantba. A belső fogyasztás 250 ezer tonnát tett ki. A kiviteli részére még 100 ezer tonna cukor áll rendelkezésre.

Csak tízmillió dinár alaptőkével lehet részvénytársaságot alapítani Jugoszláviában. Belgrádi jelentés szerint a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a jövőben Belgrádban és Zágrábban csak olyan részvénytársaság alapítását engedélyezik, amelyeknek alaptőkéje legalább tízmillió dinár. A rendelkezést azért vált szükségessé, mert az utóbbi hónapokban a jugoszláv királyság két fővárosában gombamódra szaporodtak el a kis alaptőkéjű részvényvállalatok.

Olasz-orszag kereskedelmi forgalom. Rómából jelentik: Az orosz-olasz kereskedelmi szerződés ratifikálása után a két ország között a postai és drótnélküli táviróforgalmat is újra felvették. A Lloyd-Triestino hajózási társaság február utolsó hetében új hajójáratot létesít Triest—Vencenza—Konstantinápoly—Odessza között. A társaság a szovjet-kormánytól megkapta a koncessziót a Fekete-tengeri személyforgalom lebonyolítására.

Külföldi áru piac február 20-án. Marseilles: rizs 100 kg.-ként 69 frank. Le Havre: gyapotfonál 50 kg.-ként 250, kávé 50 kg.-ként 157,50. Lyon: szalmak: cevennes kg.-ként 215 frank. olasz 215, japán 185 és Canton 195. Páris: cukor 100 kg. 159,50. Newyork: ezüst unciája 65,50. London: kaucuk kg.-ja 8³/₈ d., ezüst unciája 33 d.

Valutapiac

Prága, febr. 21. Lei —, dinár 64,25, márka 2312,50, leva 341,25, svájci frank 1055,—, norvég kor. 948, dán kor. 1141,—, svéd kor. 1446, lira 273,—, fr. frank 499,50, font sterling 239,50, dollár 51¹/₈, osztr. kor. 84,—, hol. for. 2056, lengyel marka 143,25, magy. korona 762,25.

Berlin, február 21. Lei —, Krisztiania 4660,—, Kopenhága 5930, Stockholm —, Helsingfors, Róma 1110, London 982,50, Newyork 220,—, Páris 2010,—, Zürich 4275,—, Madrid —, Bécs 420, Prága 408,—, Budapest 3260, Amsterdam —, Bruxelles —.

Zürich, febr. 21. Bukarest —, Berlin 220,—, Amsterdam —, Newyork 513, London 2248, Páris 4700, Milánó 2570,—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 950,—, Budapest 75,—, Zágráb 155, Varsó 14,—, Bécs 11, osztr. kor. 9.

Budapest, febr. 21. Lei 517,—, Napoleon 2615, font sterling 3020, leva —, dollár 680,—, francia frank 6350,—, marka 315,—, lira 3450,—, osztr. kor. 10¹/₈—, rubel 52,—, szokol 1270,—, svájci frank 134,50, dinár 840,—, lengyel marka 19,25.

Csütörtök:
Ren
szár
Péntek: C
Ren
szár
Szombat d
előz
Kov
Szombat d
Hely
Eldő
ajtó
Vasárnap
dons
Vasárnap
hely
Hétfő: Kél
Ren
szár
Kedd: Ro
tanu
hely
Eldő
ajtó
A műsor
megv

Szent
nak műve
ivánéji ál
A klasszi
seregtével

Rome

tízve Gou
és Juliá-n
ez a dalm
betanulá
kerülni.

A Bá

Imre új d
készület
színházba
szerű exo
amelynek
nagy hatá
ban foly
próbákat
pedig Pó
Túry Bő
Forgács S
szani. A
hét másod
Kék
adása les
sikertől op
Kék mazi
ismét Kol
Szevi
nak, a Sz
szombat
Rózsa Há
val, Bálin

Feladás

Kiadó:
Hirdetés

Ha sz

akar
amer
Zöld

K

lego
vittél
és me
fertel
sát j

N

tab
Dit

Ö

öv
ke

Ora

Str. I

1311

Pon

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Gazdag lány. (Ujdonság, 2-odszor Rendes helyárral. Napibérlet 101 szám. A.)
 Péntek: Gazdag lány. (Ujdonság, 3-adszor, Rendes helyárral. Napibérlet 102. szám. B.)
 Szombat d. u.: Csikós. (Kilencedik ifjúsági előadás. Szentgyörgyi István föllépésével. Igen olcsó helyárral. Előadó: Kovács Ferenc tanár.)
 Szombat este: Szévilai borbély. (Kolbay Ildikó föllépése betegsége után. Opera-helyárral. Napibérlet 103. szám. C.) Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
 Vasárnap d. u.: Szerenesténc. (Operettuj-donság, 10-edszer. Olcsó helyárral.)
 Vasárnap este: Gyimesi vadvirág. (Rendes helyárral. Napibérlet 104. szám. D.)
 Hétfő: Kék mazur. (Operettuj-donság, 7-edszer. Rendes helyárral. Napibérlet 105. szám. A.)
 Kedd: Romeo és Julia. (Operarepríz. Új betanulással s új szereposztással. Opera-helyárral. Operabérlet 15. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

A műsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Szentiványi álom. A jövő hét műsorának művészi szenzációja Shakespeare Szentiványi álom c. mesejátékának reprízje lesz. A klasszikus mű Mendelssohn teljes zenekiszerével fog a hét elején színrekerülni.

Romeo és Julia. Kedd estére van kitűzve Gounod világhírű operájának, a Romeo és Julia-nak repríze. Évek óta nem szerepelt ez a dalmű színházunk műsorán s most új betanulással s új szereposztással fog színrekerülni.

A Bálvány. Megkezdődtek már Földes Imre új darabjának, a Bálvány-nak az előkészületei. A Bálvány-t Budapesten a Vig-színházban adták igen nagy sikerrel. Újszerű exotikus, izgalmas eszelekvényű darab, amelynek bizonyára Kolozsvárt is igen nagy hatása lesz. Kina ismeretlen tévolságában folyik le a misztikus eszelekvény. A próbákat az igazgató vezeti, a főszerepeket pedig Póór Lili, Izsáky Margit, Hajnal Klári, Táray Böske, Táray Ferenc, Janovics Jenő, Forgács Sándor és Berky József fogják játszani. A Bálvány bemutató előadását a jövő hét második felére tervezi az igazgató.

Kék mazur. Hétfőn este hetedik előadása lesz az idei évad egyik szenzációs sikeri operettuj-donságának, a Lehar Ferenc Kék mazur-jának. A női főszerepet ezúttal ismét Kolbay Ildikó fogja játszani.

Szévilai borbély. Rossini vig operájának, a Szévilai borbély-nak előadása van szombat estére kitűzve Kolbay Ildikóval, Rózsa Ilával, Sugár Frigyessele, Ruvinszkyval, Bálinttal, Virággal.

Felolvasó szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMIA kiadóvállalat r. t.
 Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóvállalat

Ha szép akar lenni amerikai **YES** porcellán-pudert használjon
 Zöld zárszalag nélkül hamisítvány!

Kássa A.
 Legelőcsőbb gépkocsis és villamoserő átviteli vállalat. Szakmájamban mindenféle gépek és motorok javítása, gyárak malomok és ipartelek szerelése, bővítése, javítását jutányosan vállalja. Javító műhely.
 CLUJ—KOLOZSVÁR, 1288
 Cal. Victoriei 99. sz.

Nagymennyiségű lámpaúra, cseh táblaúrgy, karabati porcellán és Dittmár-féle lámpaúra érkezett.
DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés részvénnytársaság

Oradea-Mare — Naggyvárad
 Str. Nicolae Jorga (v. Zoldta-u.) 4.
 TELEFON 71.
 1311
 Pontos és szolid kiszolgálás.

Fa-szijkerekek

a legpontosabb kivitelben
 (Kitűnnek könnyű súlyuk és a közlőmű csekély megterhelése által) 00000000

3017-1

minden méretben raktáron

SCHIEB

gépgyár rt. fiókja műszaki kereskedés Cluj—Kolozsvar

Rövid, kötött és galanteri nagybani raktáromat kiárusítom.

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

CLUJ, Strada Regina Maria 13. szám.
 A többi összes cikkekben március 15-ig 10 százalékos árengedmény. 2174

Szörme bundákban és különféle szőrmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk 1297

S. Eisenstädter & Co.
 szűcs, szörmeáruház Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Telef. 1—49.

Urafoncsorozás!

Finatőrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegsziszoló és tüköráru gyár

üzemet ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte. Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Képvisele én szenátor vagyok!

és más Bukarestbe utazók! csak az „AMITITIA” magyar étteremben étkezzenek. Az összes erdélyiek találkozó helye. Str. Zalomit No. 8. Astoria szálló mögött. 3374-1

Élőírások hitelesített űrmértékek nagyban gyártása 1296

GRÜNWALD JAKAB

villanyerőre berendezett gyárában legítányosabban szerelhetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

TRISKA J. zongora nagyraktára

Új zongorák raktáron.



Telefon 419.

Elváltja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14.

Állandó nagy raktár rövid, galanteri és kötött áruban a

„Glória”

nagykereskedésben

Calea Regele Ferdinand 30. Széki palota

A Temesvári Gyapjuiipar Rt.

kolozsvári fióküzletében: Calea Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24. 1302

Eredeti gyári árakon kaphatók: férfi és női gyapjuszövetek Engros és endetall! Harisnyaárak engros!

Hölgyek figyelmébe! Megnyit! 1284 Megnyit! SALON DE PARIS

Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmossa, gondolás, fésülés u. m. történelmi és fantáziá ékizurák, bandacre frizetiek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2.

ÉKSZERÉSZEK

Étük és kirakatállványok mindenféle cikk részére nagy választékban érkeztek az

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaáru nagykereskedéséhez, Cluj, Strada Filipescu (Óvár) Szentlélek-utca 1299

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szoónok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink utján

kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi

határidőn belül Ó-és Új-Románia bármely részébe vagy vissza darabáru és vagonrakomány szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotentur Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapav. 3185-1

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb rumkompozíció megrendelheti utánvét mellett 65 lei kilogramonkénti árban

1294 **Glück Henrik**
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. volt Kolozsvár-u. 74.

Prima KÉK MÁK

míg a készlet tart, minden mennyiségben kapható a legolcsóbb napi árban: Schuleri Testvérek és Társai cégnél, Déván.

Sürgöncim: Schulericomp. Telef. 8. 3401-1

Hetenként friss szállítmány

Clark és orosz cernákból, D.M.C. pamutokból, Grohmann 43 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárukhoz érkeznek

Bium Testvérekhez
 Naggyvárad—Oradea-Mare
 Telefon 703. 1304

GUTHA. fit fiat

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1

Parafadugó, pléhkoronadugó, fadugó, stanióüvegkupakot, cepselin-folyadékot, üveg-cimkét hordólemezeket, facsapot, kénlapot, gellatint, vízahálygató, acéblombát, parafatálat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biol”-kefeket, filtrirgépkeket, asbeszet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrárat, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat és valamennyi pincészeti cikket és gépeket a legelőcsőbb napi árban.

Kérjen árajánlatot!

Noll, Schmoll & Comp

— Kis regény —

Írta: **Solem Alejchem**

(Szabó Imre fordítása) 10

— Mit nekem annak a marhának az udvarlása — méltatlankodott Arkadi — jobban szeretném, ha megmondaná, mit csinál maga a zsidóskáival?

— Ez a kérdés — felelte Bronzentoler — és a történet, voltaképpen itt kezdődik.

— Hát ami eddig volt — kérdezi Arkadi — az mi volt?

— Bevezetés — szölt a szerző. — Igaza van, ez valóban nem volt egyéb bevezetésnél. De nem kell megijedni, a bevezetés ezuttal nagyobb magánál a könyvnél.

— Így szölt Bronzentoler — a háziur és elmondta a milliók történetét.

KILENCEDIK FEJEZET

— Csend! Hol is tartunk? Igen, tudom már, a zsidóskáknál tartunk. Hála istennek, mi zsidóskák mégis csak jó-fajta nép vagyunk, veszünk, eladunk, teszünk, veszünk, mindehféle spekulációba beleereszkedünk, beugrunk

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. — Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Egy komplett szép úri szoba berendezés bógarnitúrával eladó. Értekezhetni Szentegyház-utca 6. II. 5.

Német-magyar kereskedelmi levelezésben perfect levelezőnk keresek azonnali írásbeli ajánlatokat a Friedmann hírlapirodába kérek „Német” jellegére.

Keresek zöldségtermelésre alkalmas kertet vagy néhány holdnyi földterületet bérebe, esetleg megvételre. Bihari, Szentgyörgy tér 2.

Pianninót bére keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Suche ältere, deutsches bonne zu meinen 2 Kinder von 4—8 Jahren, Welcher meine Kinder selbstständig erziehen könnte. Grosser Gehalt und gute Behandlung gesichert. Offerte: Kardos Jenő Modellgeschäft, Nagybánya. 3397-1

Es wird ein Leiter für eine Chaluzfarm gesucht, der die Gärtnerei und Milchwirtschaft leiten kann, und dessen Frau der Küche vorstehen soll. Kost und Wohnung in Natura nebst gutem Gehalt. Anmeldungen mit Zeugnisbeilagen und Gehaltsansprüche an Hermann Paneth Cluj, Strada Petru 16. 3400-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann hírlapiroda.

Jóformagalmu mezővárosban (járászhely) egy cukrászda és mézeskalácsos üzlet, italmérési joggal betegség miatt tizezer leiert örökáron eladó. Kisebb összeggel társulni is lehet. Az üzlet évi tiszta jövedelme harmincezer lei. A helységben évente három országos és negyven hetivásár van. A vevő kapja a műhelyberendezést, vásári sátrat és két évig ingyen műhelyhasználatot. Nem szükséges szakértőnek lenni, mert az eladó precíz megtanítja az áru gyártására néhány hónap alatt. Komoly érdeklődők Grünwald Mórhoz, Szilágycseh, forduljanak.

Fiatal segéd ízr., üveg és porcellán szakmából — ügyes üvegező — március 15-ére vagy április 1-ére állást keres. Ajánlatokat „Úv.” jellegére a kiadóhivatalba. 3385-1

Commercial gebildeter Herr, der in der rumänischen und ungarischen Sprache in Wort und Schrift mächtig ist und die deutsche Sprache perfect beherrscht, wird für eine bedeutende Firma gesucht. Anträge unter „Gut dotiert“ erbitten wird in die Administration dieses Blattes. 3380-1

Ízr. úri családnál teljes ellátást keres tisztviselő. Ajánlatokat „Tisztviselő” jellegére a kiadóhivatalba kérem. 3363-1

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank állandóan nagy készlet kintnyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postaszemlékben is elkészítjük. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65—70 lei. — Vagontélenél 5 százalékos kedvezmény. SÁMSON BÖRGYÁR, Gyógyász-utca 1. Gyónás rak téren szemben. Telefon: gyár 3-86 - lakó 3-87

Metropol kávéházban

négyezer hetenként FRITZ THELER karmester vezényelte alatt salon vonózenekar hangversenyez 1271

tűzbe egy üzletért és ime itt fekszik előttünk vagyona és ki az ördög törődik vele. Ott hagyják heverni. Beszélék zsidókkal, gyermekeim, mondom nekik, akartok milliókat keresni és ezek a nagyszerű emberek, ezek az elsőrangú kereskedők vállalt vonogatnak és azt mondják, elengedem a millióid, szerezz inkább olyan üzletet, amelynél csak ezeket lehet keresni... Vannak olyanok is, akik mulatnak, viccelődnek és ha velem találkoznak, gunyosan kérdezik: „No öreg, mi van a millióiddal?” Mondhatom, röstelltem uraságom előtt, aki olyan sokra becsüli a zsidót, aki a világ legbőleesebb fajtájának tartja őket és ime kiderül, hogy ökrök ember képében, lovak, én mondom nektek, nem is lovak, szamarak. Mert ha akadt is néhány zsidó, aki a milliók megszerzéséhez adott néhány rubelt költségre, de mihielyt újabb rubeleket kértem sürgőnyre, okiratokra, akkor megállottak, azt mondták, stop. Elég — mondták — nem vagyunk fejőstehenek és nem vagyunk eleven pénzforrások, a kut is kiapad, ha sokat meritene belőle. Így beszéltek ezek. Persze arra kaphatók lettek volna, hogy a milliókat felvegyék anélkül, hogy egy fitying kiadásuk lett volna rá. Sültgalamb a szájba — ez az ő jelszavuk. Bizony voltak olyanok is, akik nem humorosan fogták fel a dolgot, hanem ügyéssel fenyegetett. És képzeljétek,

olyanok is akadtak — áldja őket az isten — akik rábeszéltek a feleségemet, hogy váljon el tőlem.

— Most tudom meg — szölt Arkadi Schweizer, hogy házasember maga. Mazeltov!

— Csak voltam házas — felelt Bronzentoler egy könnyű sóhajjal — ma hála istennek nem vagyok az. Akkoriban váltunk el. Rokonok, jóbarátok avatkoztak az ügybe. Elszédítették az asszony fejét, elhitették vele, hogy megőrültem, hogy elhanyagolom az üzletemet a holdban fekvő milliók miatt, hogy összeálltam egy senkiházzal. Könnyű volt az asszonyt eltéríteni tőlem. Válás, válás és megint válás. Ezt hallottam reggel, este, délelőtt, mindenkor, amikor otthon voltam. Hiába okoskodtam, hiába világoztattam fel, hogy ezek a jóbarátok csak azért akarnak elválasztani tőlem téged, mert irigylik a milliókat, semmi nem használt. Nem lehet asszinyal okoskodni. Rendben van — mondotta az asszony — ha olyan nagy az a millió szerencse, csak tartsd meg magadnak! — Mi sem használt, elkeltünk a válásunk és most már kizárólag uraságommal foglalkoztam. Vele és millióival. Kerestem az embereket, akik hajlandók lettek volna kis előleget adni a nagy örökségre. Eljártam a börzére, ismerkedtem, társaságot akartam összehozni, akik összeadtak volna néhány ezer rubelt és ígérték nekik

egy századra tizezret, ezeire százezret, tizezre egymilliót. Ugy-e, nem találjátok különösnek, hogy feleségem most már megbánta a válást, hogy egymásután küldözgeti hozzám az ismerősöket, akik pukkadoznak az irigységtől és nem bírják el, hogy Mojsze Bronzentoler, a kis váltóüzletes, egyszerre milliómos legyen.

Arkadi Schweizer felugrott: — Milliokról volt szó és maga valószínűleg milliókra számíthatott?

— Három millióra — szölt a világ legnyugodtabb hangján Bronzentoler. Ennyiben állapodtunk meg. Írásba vettük, ráütöttük a pecsétet a közjegyzőnél.

Bronzentoler pedig felállt és az asztalfőkből kivett egy elsárgult, összehajtogatott, gyűrődött papírost. Felnyitotta és rámutatott a pecsétre:

— Ide nézzetek: Ján Kazimir Zsigmond Dombe Dembo Dembiczky gróf.

Arkadi Schweizer pedig nézte szakértői szemmel a különös pecsétet, nézte, nézte, a szivarja majd, hogy kiesett szájából és a végén nem tudott mást mondani, mint e szavakat:

— Három millió! Isten világ ura! Hogyan lehetséges ez! Hárommillió, hárommillió!

(Folytatjuk.)

Március elsején

nyílik meg

Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt

Sugár & Co

Football, atletika, tenisz és cserkész felszerelési cikkek óriási választékban és jutányos árban lesznek kaphatók. 00000000

sportfelszerelések, kötött-árak és úri divateikkek áruháza

1323 „Sweitzer”

TEJOLTÓ

1: 10.000 erősségében oltóképes 1/2 kilogrammtól feljebb minden mennyiségben kapható

Dr. Kohn Gyula

gyógyszertárban, Cluj, Piata Unirei 7. sz.

Springer Károly

„Transilvania” Dental Depot-ja

Cluj, Strada Memorandului 3. Kolozsvár, Unió-utca 3.

Platina-, Paladium-, Wisko- és Diakovis-fogakbav, Pets, Kadmium, Kautschug, Randolf és Pappirscheibenben.

Leszállított árak:

Nagy raktár az összes fogorvosi anyagokban és műszerekben a legjobb minőségű árukból. Postai pontos szétküldés.

Magas bért fizetek

a város forgalmas helyén 2-3 szobáért esetleg kisebb üzlethelyiséggel, mely irodai célokra alkalmas. Spriger, Cluj, Str. Memorandului 3.

Dióbelet

megvételre keresünk

Léb Fivérek Cluj, Telefon 4—71.

Fűszer berendezés eladó.

Megtekinthető Kis-u. 29. sz. Értekezhetni

Léb Fivérek-nél Cluj, Telefon 4—71.

Szilágyi Eleonóra Rt.

Alánija: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

Olaszországból állandóan érkeznek friss küldemények citrom és narancs Katz és Bernát céghez, Cluj, Piata M. Vit. 34. sz. (Széchenyitér.) Telefon 397. ahol a legolcsóbb napi árakban lesz eladva

1318

Ribérelnek

Kolozsvár közvetlen környékén nagyobb gyümölcsös két-háromszobás lakással, esetleg elcserélném két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítő díjaztatnak. Ajánlatok „Álomtelep” jellegére a kiadóba kéretnek.

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenofan (Szappan-u.)

Fogászati arany ára 22 karátos lemez vagy kivágás per gram . . . Lei 75—20 karátos forrasztó per gram Lei 68-20 18 " " " " " 61-40 16 " " " " " 54-60 14 " " " " " lemez vonal

vagy kampóhuzal per gram " 47-80

Nemesfém beváltó!

Távirati cím: Guveaere, Cluj.

2—13 TELEFON 1273 TELEFON 2—13

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer Cal. Regele Ferdinand 31. Szállítunk postán, utánvét mellett.

Kunerol

Kókuszbaj érkezett

50 kilós ládában 1/2 kg-os kockákban.

Megrendelhető:

Léb Jenő-nél

Cluj, Calea Victoriei 99. Telefon 2—71. Sürgőnycím: Léb ecetgyár.

Miért fizet magas vámot

drága és gyenge külföldi cipők után amikor olcsó, tartós és elegáns cipőket vehet

1301

a maga, felesége és gyermekei számára is a cluji (kolozsvári)

Renner Börgyár Rt. kitűnő termékeiből.

Blokk

Aki figye

aki szeret m

és készülő d

dekes megáll

verekszik eg

ezér árnyalata

két felfogás

Az egyik felf

iskola tanítási

dent politiká

másik felfogás

beteg ügyeket

nos receptjév

tani. Van aki

marad a régi

és a politika

gazdasági teó

etében beszél

amely prakti

gokat és a p

szabadbásáva

felborult és

rendjét és l

nap, hogy ne

attól az amer

nem mehet to

tatja kis polit

nem dobja

eszközeit a

otromba dread

is intrikákkal,

kal próbálkozi

megoldásra ne

mot, mint a k

világ sorsa me

Európa fog elj

rika. Amerika

kat ma már r

séggel és als

hanem annak

letével, aki m

Ma nekem,

hivta össze

konferenciát,

portoznak az

államtitkárok

é hirdet minden

gyáros és volt

mert ez az eg

got megállith

kiemelheti.

Amerikával

rópa az 6 doh

itt még mindig

nak a népek.

dig a háborue

ják, azt, ame

Az iskolameste

A francia poli

ma sem más,

kor a cári Oro

séget megkötöt

az Eiffel-torony

átszabott euró

lehet szövetség

lehet megcsin

volt angol kir

ugynevezett

szág ma példá

antantot akar

nem hiába van

Amerika között

vallja. Politik

gazdaságból is

akar nagy had

az drága, de

leszerelni nem

részt is pihe

vagy eladja

egész flottáját

Politizálni ő is

hogy a gazdasá

bak, mint a

belátni, mert

óta nem volt

munkanélküli,

Minél beljeb

minél távolabb